

ДЎСТӢ ВА ХЕШОВАНДӢ МИЁНИ АҲЛИ БАЙТ ВА САҲОБА

намунаҳои роҳнамо ва далолаткунанда
бар алоқа ва иртиботи самимӣ
миёни аҳли байт ва саҳоба

Таҳия ва танзими муҳаққиқ:
Алӣ ибни Ҳамди Тамимӣ

Тарҷумаи:
Муҳаммадиқболи Садриддин

ББК

Бунёди ҷамъиятии «Васатият» тақдим мекунад

<i>Номи китоб:</i>	<i>Дӯстӣ ва хешовандӣ миёни аҳли байт ва саҳоба</i>
<i>Тарҷума:</i>	<i>Муҳаммадиқболи Садриддин</i>
<i>Муҳаррири масъул:</i>	<i>Файзуллоҳи Аҳё</i>
<i>Муқорини матн</i>	
<i>бо асли арабӣ:</i>	<i>Абдулҳаннони Абдурраҳмон</i>
<i>Ҳуруфчин:</i>	<i>Абдулқодири Зайдуллоҳ</i>
<i>Тарроҳ ва саҳфабанд:</i>	<i>Фаридуллоҳи Исматуллоҳ</i>
<i>Ношир:</i>	
<i>Таърихи чоп:</i>	
<i>Теъдод:</i>	

ISBN

II

ПЕШГУФТОРИ МУТАРЦИМ

Хамду сипос меғӯям Худои ягонаро ва шаҳодат медиҳам, ки маъбуди барҳақке ба ҷуз Аллоҳи Ягона нест ва гувоҳӣ медиҳам, ки Муҳаммад (с) банда ва паёмбари барҳаққи Худо (ҷ) аст. Ба таҳқиқ Муҳаммад (с) рисолати паёмбариаширо ба пуррагӣ расонида ва амонаташиро адо намуд ва уммат ва пайравонаширо ба хубӣ насихат кард.

Салому дуруди Худованд бар Паёмбари Худо (с) ва бар Аҳли байти пок ва Асҳоби бузургвораш ва он идда мардумоне, ки ба рисолати он Ҳазрат (с) имон оварда ва ба хубӣ аз онҳо пайравӣ намуданд то ин, ки он даъвати бобаракат ба мо расид.

Хело шодам, ки боз як китоби ҳаҷман хурд, вале осору маълумоти дар он дарч ёфта бисёр боарзиш ба чоп расид. Бояд хотиррасон намоям, ки санадҳои ин овезаҳои табақабандишуда аз чандин китобҳои дар байни умуми мусулмонон мӯътабар гирдоварӣ шуда ва дар поварақиҳо сабт гаштаанд.

Аҳамият ва хусусияти ин китоби рангаи зебо дар он аст, ки хонанда бо мутолиаи он аз муҳаббати самимии мавҷуд дар миёни Аҳли байти Расули акрам (с) ва Асҳоби гиромияш ба шакли дақиқ ва равшан огоҳӣ меёбад.

Китоб, ки дар мавриди дӯстӣ ва хешовандӣ миёни Аҳли байт ва Асҳоби гиромикадри Паёмбари акрам (с) маълумотҳоро пешкаш мегардонад, меҳостам дар ин робита каме равшанӣ андозам то хонандаи гиромӣ қабл аз оғози мутолиаи китоб каме ҳам бошад дар мавриди мавзӯҳои он огоҳии сатҳӣ дошта бошад.

Воқеан яке аз мусалламоти дини ислом ин аст, ки чӣ гуна қадру манзалат доштани Аҳли байти Расули акрам (с) ва Саҳобাগони ўро дар назди Аллоҳ таъоло бишиносем. Ба ин хотир меҳоҳам ҳамроҳ ба сайри гулзори Қуръон ва Суннат биравам ва бубинем, ки ин ду марчаъи аслий дар мавриди он ахтарони тобноки дини ислом чӣ мегӯянд.

Дар ин ҷо намунаҳоеро аз Қуръони карим меорем, ки Худои Субҳон дар
фазили саҳобагони Расули Худо (с) фармудааст:

1- Худо (ч) мефармояд:

[illegible]

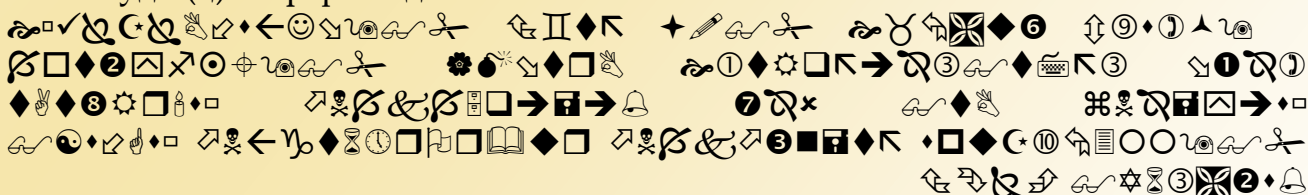
«Муҳаммад – паёмбари Худо ва касоне, ки бо ӯ ҳастанд, бар кофирон сахттиранд ва бо якдигар меҳрубон (яъне, дар муқобили муҳолифони динашон сахттирӣ мекунанд ва дар муқобили мувофиқони дини худ меҳру нармаиш ва утуфат нишон медиҳанд, чунки Худованд ба мӯъминон фармон додааст, ки нисбат ба куффор ғализ ва сахтгир бошанд). Ононро бинӣ, ки рукӯъ мекунанд, ба сачда меоянд (яъне, порсоёни шаб ва шерони рӯз ҳастанд) ва (ба василаи тоъату ибодати Худо) талабкунандаи фазлу хушнудии Худо ҳастанд. Нишонашон асари сачдаҳост, ки бар чехраҳои онҳост. Ин аст васфашон дар Таврот ва дар Инҷил, ки чун киштзоре ҳастанд, ки ҷавона (хӯша) бизанад ва он ҷавона маҳкам шавад ва бар пояҳои худ биистад ва кишоварзонро ба ҳайрат водорад (мӯъминон низ ҳамин гунаанд ва лаҳзае аз ҳаракат бознамеистанд ва мисли гандум сар кашида, хӯша мезананд. Он хӯшаҳо парвариш ёфта, борвар мешаванд. Ин пешрафту қувва ва қудратро Худо насиби мӯъминон мекунад), то он ҷо, ки кофиронро ба ҳашм оварад. Худо аз миёни онҳо касонеро, ки имон овардаанд ва корҳои шоиста кардаанд, ба омурзиш ва мукофоте бузург ваъда додааст!» (Сураи Фатҳ, 29)

2- Худо (ҷ) мефармояд:

«Аз он гурӯҳи нахустин аз муҳоҷирин ва аҳли Мадина, ки пешқадам шуданд ва онон, ки ба некӣ аз паяшон рафтанд, Худо хушнуд аст ва эшон низ аз Худо хушнуданд. Барояшон бихиштҳое, ки дар онҳо нахрҳо ҷорист ва ҳамеша дар он ҷо хоҳанд буд, омода кардааст. Ин аст комёбии бузург!» (Сураи Тавба, 100)

3- Худо (ҷ) мефармояд:

«Худо аз мӯъминон, он ҳангом, ки дар зери дарахт бо ту байъат карданд, хушнуд гашт ва донист, ки дар дилашон ҷӣ мегузарад. Пас,

«Беҳтарини наслҳо насли ҳамасрони ман аст, он гоҳ, касоне, ки пас аз онҳо меоянд, боз касоне, ки пас аз эшон меоянд ва пас аз онҳо (дар миёни мардум) дурӯғ равнақ мегирад ¹.»

Ин ҳадиси шариф дар китоби Саҳеҳи Бухорӣ ва Саҳеҳи Муслим низ ривоят шудааст. Беҳтаринҳои аср касоне шуда метавонанд, ки адолат дошта ва пойбандии саҳт ба дин доранд ва амалҳои хуб анҷом медиҳанд.

Инчунин аз Имрон ибни Ҳусайн ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (с) фармуд:

«خير أمتي قرنى ثم الذين يلونهم ثم الذين يلونهم» قال عمران: «فلا أدري، أذكر بعد قرنه قرنين أو ثلاثاً»

«Беҳтарини уммати ман касоне ҳастанд, ки дар ин қарн бо ман зиндагӣ мекунад, сипас ононе, ки баъд аз ин қарн меоянд, сипас ононе, ки баъд аз онҳо меоянд. Имрон мегӯяд, намедонам, ки Паёмбар (с) баъд аз қарни худ ду қарнро зикр кард ё се қарнро².»

Боз дар ҳадиси дигаре омада, ки Расули Худо (с) мефармояд:

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ ، عَنْ عَمْرِو سَمْعٍ جَابِرًا ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ر عَنْ النَّبِيِّ ر ، قَالَ : " يَأْتِي زَمَانٌ يَغْزُو فَنَامٌ مِنَ النَّاسِ ، فَيَقَالُ : فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ النَّبِيَّ ر ، فَيَقَالُ : نَعَمْ فَيُفْتَحُ عَلَيْهِ ، ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ ، فَيَقَالُ : فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ النَّبِيَّ ر ، فَيَقَالُ : نَعَمْ فَيُفْتَحُ ، ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ ، فَيَقَالُ : فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ صَاحِبَ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ر ، فَيَقَالُ : نَعَمْ فَيُفْتَحُ "

«Замоне бар мардум меояд, ки гурӯҳе аз мардум барои ҷиҳоду мубориза дар роҳи Худо мераванд ва аз якдигар менурсанд, ки оё касе аз шумо ҳаст, ки шарафи сӯҳбати Расули Худоро дошта бошад? Дар ҷавоб гуфта мешавад, ки бале ва фатҳ насиби онҳо мегардад. Ва боз замоне меояд, ки менурсанд: Оё дар байни шумо касе ҳаст, ки бо саҳобаҳои Паёмбари Худо (с) сӯҳбат намуда бошад? Гуфта мешавад: Бале ва фатҳ насиби онҳо мегардад. Ва боз замоне меояд, ки менурсанд: Оё дар байни шумо касе ҳаст, ки ҳамсӯҳбатҳои саҳобаи Расули Худоро дида бошад? Гуфта мешавад: Бале ва фатҳ насиби онҳо мегардад.»³

Ва низ аз Абӯмусои Ашъарӣ ба ин мазмун ҳадисе ривоят шудааст, ки мегӯяд: Ҳамроҳи Расули Худо (с) намози шомро хондем ва «Асҳоб» бо ҳамдигар гуфтем: Чӣ мешавад, интизор шавем, то ҳамроҳи Расули Худо (с) намози хуфтанро низ бихонем? Ва ҳамчунон интизор мондем, то ки Расулуллоҳ (с) ба сӯи мо баромада гуфт: «То ба ҳол шумо инҷо ҳастед?» Абӯмӯсои Ашъарӣ мегӯяд: Мо гуфтем: Бале, эй Расули Худо (с), хостем, ки ҳамроҳи шумо намози хуфтанро

1. Тирмизӣ, 4/476 (2303). Ибни Ҳаҷар, Талхис ал-Ҳабир, 4/204, Усудул-ғоба фӣ маърифатис-саҳоба, муқаддима, 1/22.

2. Бухорӣ, 2535, Муслим, 3650.

3. Бухорӣ, 2897, 3649.

бигузореи. Расули Худо (с) гуфт: **Бисёр хуб кардед. Сипас, сари муборакаширо сӯи осмон боло кард ва ӯ чунин корро зиёд мекард ва гуфт: Ситораҳо амонатдор ҳастанд ба он чи, ки дар осмон аст. Пас, агар ситораҳо аз байн бираванд, чӣ нохушиҳое меояд бар сари он чи, ки дар осмон аст ва ман амонатдорам барои саҳобагонам. Пас, вақте ман аз дунё биравам, чӣ нохушиҳое бар сари саҳобагонам меояд ва саҳобагонам амонатдоранд барои умматам. Пас, вақте саҳобагонам аз дунё бираванд, чӣ нохушиҳое меояд бар сари умматам».**¹

Чун ривоятҳо дар мавриди асҳоби Расули акрам (с) ниҳоят зиёданд, ин ҷо ҳамчун намунае аз хирвор ба ин ҳадисҳои овардашуда иктифо мекунем ва ба он мепардозем, ки Қуръон ва Суннат дар мавриди Аҳли байти Расули акрам (с) чӣ мефармоянд.

Бояд дар хотир дошта бошем, ки Аҳли байти Расули акрам (с) бар замми он ки шарофати саҳобаи Расули Худо (с) буданро доранд, боз шараф ва мартабаи Аҳли байти Расули акрам (с) буданро соҳиб гаштаанд. Худои Субҳон дар каломии покаш дар мавриди Аҳли байти Расули акрам (с) мефармояд:

﴿لَا يَمَسُّهُ الْغَمُّ وَلَا الْحُزْنُ وَمَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْحَقُّ﴾
 ﴿وَمَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْحَقُّ﴾
 ﴿وَمَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْحَقُّ﴾
 ﴿وَمَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْحَقُّ﴾

«Эй аҳли байт, Худо меҳаҳад палидири аз шумо дур кунад ва шуморо пок нигоҳ дорад.» (Сураи Аҳзоб, 33)

Дар китоби «Саҳеҳи Бухорӣ» ба нақл аз Абдуллоҳ ибни Умар (р) аз падараш ва ӯ аз Абӯбақр (р) ривоят аст, ки фармуд:

قَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ ، τ : " أَيُّهَا النَّاسُ ارْقُبُوا مُحَمَّدًا فِي أَهْلِ بَيْتِهِ "

Абӯбақр (р) гуфт: «Эй мардум, муҳофизат бошед! Бо ҳифзи шаън ва мақоми Аҳли байти Расули Худо (с) шаън ва мақоми ҳазрати Муҳаммадро ҳифз кунед.»²

Мановӣ мегӯяд, ки Имом Қуртубӣ гуфтааст: «Ин васият ва ин таъкиди бузург тақозои вуҷубияти эҳтироми Аҳли байти Расули Худоро менамояд ва нафақат эҳтиром, балки дӯстдоштан ва баландмартаба дониستاني онҳоро низ ифода мекунад. Эҳтиром ва дӯстдоштани онҳо воҷиб ва ё фарзест, ки ба он таъкид шудааст ва ҳеҷ узре нест, ки онро итоъат карда нашавад. Аҳли байти Расули Худо (с) пора ва ҷузъе аз ӯ ба шумор мераванд. Расули акрам (с) аслест, ки ин хонадон аз ӯ нашеству намо ёфтаанд ва онҳо фаръ ва порои он Ҳазрат (с) ҳастанд.»³

Далели возеҳи ташбеҳ намудан Аҳли байти Расули Худо (с)-ро ба пора ва ҷузъе аз тани ӯ ҳадиси фармудаи Расули акрам (с) далолат мекунад, ки ба ин

1. Саҳеҳи Муслим 4\1961. Муснади Аҳмад 4\399.

2. Саҳеҳи Бухорӣ, ҷ. 5, с. 9.

3. Файзулқадир, 3\14, ш. 6231.

мазмун фармудааст: «*Фотима пораи тани ман аст.*»¹

Чи тавре мушоҳида гардид, дар Қуръон ва Суннат ҳаёту сифот, камоли имонӣ ва зикри корнамоиҳои саҳобагони Паёмбар (с) ба таври равшан бозтоб ёфтааст. Ҳам Худо (ҷ) ва ҳам Расули ақрам (с) хушнудии худро аз он насли босаодат иброз намудаанд. Қуръони карим дар ҳаёти онҳо ба таври намунавӣ татбиқи амалии худро ёфта буд. Ҳамин шаҳодати Қуръон ва Суннат барои он насли хучаста кифоя аст ва бояд, ки бандаи мӯъмин нисбат ба мақоми имонӣ ва талошҳои холисона дар роҳи Худо (ҷ) анҷом додаи онҳо арҷ биниҳад ва бо ҷиддият бикӯшад, ки равиши онҳоро сармашқи зиндагии худ қарор бидиҳад.

Бар мо воҷиб аст, ки аз бадгӯӣ нисбати он ёрони бовафои Расули Худо (с) худдорӣ намоем ва бояд онҳоро бо сифатҳои волову нек, мисли: худотарс, растагор, парҳезкор, одил, саховатманд, ҳақпараст, ғайюр, мушфику меҳрубон нисбати якдигар ва дигар сифатҳои ҳамидае, ки симои воҳеии шахсияти он бузургонро нишон медиҳад ва Худову паёмбари барҳаққаш онҳоро ситудаанд, ёдоварӣ намоем ва ба ояндагон бо ҳамин сифатҳо бишносонем.

Дар саҳиҳайн ва Сунани Абудовуд ва Тирмизӣ аз Абусаъиди Худрӣ (р) ривоят аст, ки Расули Худо (с), фармуд:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ. قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: " لَا تَسُبُّوا أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِي، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَوْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا، مَا أَذْرَكَ مُدًّا أَحَدِهِمْ، وَ لَا نَصِيفَهُ ".

«Ҳеҷ кадоме аз асҳоби маро бадгӯӣ накунад, зеро агар касе аз шумо баробари кӯҳи Уҳуд тилло дар роҳи Худо харҷ кунад, боз ҳам бо мудд ва ҳатто бо нисфи мудди ҳеҷ кадоми онҳо баробар шуда наметавонад²».

Умар ибни Хаттоб (р) аз Паёмбар (с) нақл кардааст, ки фармуд:

«أَكْرَمُوا أَصْحَابِي، فَإِنَّهُمْ خِيَارُكُمْ»

«Ёрон ва саҳобагони маро эҳтиром намоед, зеро онҳо беҳтаринҳои шумо ҳастанд³».

Ба ростӣ мақом ва манзалати Асҳоб ва Аҳли байт хело зиёд аст ва ин ду дар миёни якдигар дӯст ва меҳрубон буданд ва ҳамеша якдигарро қадрдонӣ мекарданд. Чуноне, ки дар урфият мегӯянд: Қадри зарро заргар медонад.

Имони комил дорам, ки хонандаи гиромӣ аз хондани ин китоб ғановати маънавӣ хоҳад бурд ва он самимияту ҳамбастагии миёни Аҳли Байти атҳор ва Асҳоби киромро хоҳад ёфт.

Аз шумо хонандагони гиромӣ таманнои онро дорам, ки моро дар дуёҳои неки худ аз ёд набаред.

1. Саҳеҳи Бухорӣ, китоби Фазоили Саҳоба, боби маноқиби қаробати Набӣ (с), ш. 3714.

2. Ҷамъул фавоид, китоби Мақоми Саҳоба.

3. Ин ҳадисро Аҳмад, Насой ва Ҳоким дар китобҳояшон овардаанд.

ПЕШГУФТОР

Ҳамду сано Парвардигореро, ки Расулашро бо ҳидоят ва дини ҳақ фиристод то он динро бар тамоми адёни ботила ғолиб гардонад ва шаҳодати Худованд худ басанда аст ва дуруду салом бар Расули фиристодашуда барои тамоми мардум, то ба онҳо муждарасон ва бимдиҳанда бошад ва ҳамчунин саломии барзиёд бар олу асҳоби покдомани нақуқораш, онҳое, ки суннат ва равиши паёмбарашонро расониданд.

Ин намунаҳои бистгона баёнқунандаи муҳаббати ногусастанӣ ва хешовандии бисёр мустаҳкам байни аҳли байт ва саҳобагонии Паёмбар (с) мебошанд.

Ин китоб бо далелҳои равшану маҳкам мавзӯи муҳаббати байни онҳоро собит менамояд, ҳамонгуна, ки Худованд (ҷ) дар тавсифи онҳо баён дошта, ки «руҳамоу байнаҳум», яъне: «Онҳо нисбат ба якдигар меҳрубон ва дилсӯзанд».

Онҳо дар беҳтарин шароити замон ва перомуни бузургтарин паёмбари Илоҳӣ зиста ва дар мадрасаи он бузургвор шогирдӣ намуда ва тарбият гирифтаанд ва баъд аз даргузашти Паёмбар (с) низ бо ахлоқ ва рафтори хеш ба унвони муъаллими ҷомеаи башарӣ по ба майдон гузоштаанд.

Акнун ба равобити мустаҳками хешовандии сабабии онҳо дар тӯли панҷ то шаш насли аввали садри Исломи ишора хоҳем кард, ки ин низ худ далолатқунанда бар робитаи мустаҳкам ва ногусастании иҷтимоӣ ва муҳаббати байни онҳост.

Чанд нуқтаи муҳим дар иртибот бо ин хешовандӣ:

1- Ин хешовандии сабабӣ ҳамроҳ бо ёдоварии номҳояшон дар манбаъҳои шиъа ва ҳам манбаъҳои сунний баробар зикр шудааст.

2- Китобҳои таърихӣ ва шарҳи ҳоли гузаштагон ин қазияро ба таври сатҳӣ на пажӯҳиши мавриди баҳс қарор додаанд ва бисёр хешовандиҳое ҳаст, ки байни аҳли байт ва саҳобагон сурат гирифта ва дар китобҳои таърихӣ аз онҳо ёдоварӣ напашудааст ва ё аслан ба дасти мо нарасидаанд.

3- Мавзӯи издивоҷ ва хешовандии сабабӣ дар фарҳанги арабӣ мавзӯи бисёр боаҳамият буда ва арабҳо чуз бо хонаводаи асил ва шарофатманд издивоҷ намекарданд, сипас ислом омад ва зимни таъйиди ин кор, тақвиро ба унвони меъёри нахусти издивоҷ муъаррифӣ намуд, лизо интиҳоби ҳамсар то ба имрӯз як мафҳуми асили исломӣ буда ва боқӣ хоҳад монд.

4- Номгузори фарзандон яке аз одатҳои башар аст ва танҳо марбут ба мусулмонон нест ва дар ҳар ҷомеъае, шахс танҳо номи касонеро барои фарзандаш интиҳоб мекунад, ки баёнгари утуфати қалбӣ ва қаробати фикрӣ ва эътимоди ӯ нисбати онҳо бошад ва ё инки баёнгари ҷойгоҳи иҷтимоӣи онон бошад.

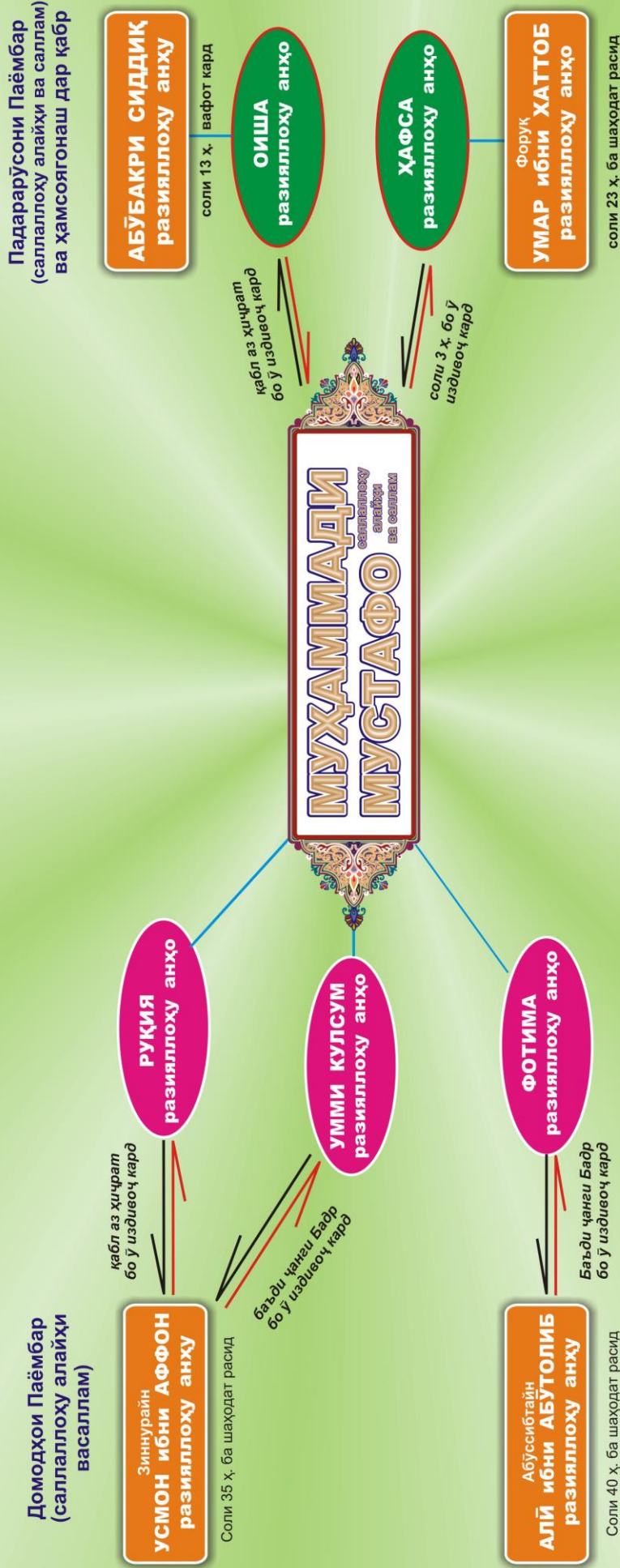
5- Қабилаи Бани Ҳошим чуз бо афроди ҳамсатҳашон аз лиҳози динӣ ва хонаводагӣ издивоҷ намекарданд ва ҳатто ҳукком дар масъалаи фасхи никоҳи қабилаи бани Ҳошим бо ғайри ҳамсатҳаш даҳлат мекарданд ва шавоҳиди таърихӣ роҷеъ ба ин қазия бисёр зиёданд.

Аз Худованди бузург хоҳонем, ки ин китобро мавриди истифодаи мардум қарор диҳад ва онро мояи иттиҳоди мусулмонон бигардонад.

Алӣ ибни Ҳамди Тамимӣ

28/05/2008

ХЕШОВАНДИЙ МИЁНИ ПАЁМБАР ВА ХУЛАФОИ РОШИДИН

— Робитаи падарӣ ва фарзандӣ

— Робитаи издивоҷ

— Духтарони Паёмбар (саллаллоҳу алайҳи ва саллам)

— Ҳамсарони Паёмбар (саллаллоҳу алайҳи ва саллам)

قال النبي صلى الله عليه وسلم: "عليكم بستی و سنت خلفاء الراشدين المهديين"

Паёмбари ғиромӣ (саллаллоҳу алайҳи ва саллам) мефармояд:

"ШУМОРО БА РОҲУ РАВИШИ ХУД ВА ХУЛАФОИ РОШИДИН, КИ РОҲЁФТААНД, ВАСИЯТ МЕКУНАМ"

Ҳадиси саҳеҳ ривоятшуда дар "Сунан"-и чаҳоргона ва "Муснад"-и Аҳмад

Намунаи якум
ХЕШОВАНДИИ САБАБӢ МИЁНИ ПАЁМБАР (С)
ВА ХУЛАФОИ РОШИДИН

Ин намуна аз иртибот ва ҳамбастагӣ миёни хулафои рошидин бо Паёмбар (с) суҳан меғӯяд.

Абӯбакри Сиддиқ (р) нахустин марде аст, ки даъвати исломро мепазирад ва духтараш ҳазрати Оишаро ба никоҳи Паёмбар (с) медарорад. Оиша (р), ҳамсари сеюми Паёмбар (с) танҳо душизе аст, ки аз дигар ҳамсарони Паёмбар (с) камсинну солтар мебошад ва бештар аз ҳамаи онҳо ҳадис ривоят кардааст. Саҳобагон бисёр вақтҳо барои ҳалли қазияҳо ва масъалаҳои муҳим ба ӯ муроҷиъат мекарданд ва аз фатвои ӯ истифода менамуданд. Умулмӯъминин Оиша (р), ки дар соли 57-уми ҳиҷрӣ вафот намуданд, ба муддати 9 сол ҳамсари Паёмбар (с) буданд. То охири рӯзҳои ҳаёти Паёмбар (с) Оиша (р) ба унвони ҳамсари меҳрубон боқӣ монд ва Паёмбар (с) дар манзили ӯ ва дар навбати вай вафот кард ва ниҳоят дар ҳучраи ӯ дафн карда шуд ва ин баёнгари қаробати эшон бо Паёмбар (с) мебошад ва парда аз ин нукта бармедорад, ки Паёмбар (с) аз ӯ розӣ ва хушнуд будааст. Аз ин рӯ Абӯбакри Сиддиқ (р) ҳамчун хусури Паёмбар (с) шинохта мешавад ва баъд аз вафоти ӯ (с) низ рафоқаташ бо эшон идома меёбад ва дар канори Паёмбар (с) гӯронида мешавад. Лозим ба ёдоварӣ аст, ки Худованд ҳаргиз розӣ намешавад аз касе дар канори он шахсияти бузургвор (с) дафн шавад, магар инки фарди мӯъмин ва бузургвор бошад. Аммо Умар ибни Хаттоб (р) касе аст, ки Паёмбар (с) дар соли сеюми ҳиҷрӣ бо духтари мӯъмини эшон Ҳафса (р) издивоҷ мекунад ва то рӯзе, ки Паёмбар (с) вафот мекунад, Ҳафса (р) ба унвони ҳамсари хидматгор ба соҳати пок ва муқаддаси он боқӣ мемонад. Сипас ба унвони фарди амин ва шоиста муъаррифӣ мешавад ва муҳофизат аз Қуръоне, ки тавассути Абӯбакр (р) ва саҳобагон ҷамъоварӣ шуда буд ба ӯҳдаи вай гузорида мешавад. Умари Форук (р) аз ибтидои ислом то ба имрӯз ва то рӯзи растохез ёр ва ёвари Паёмбар (с) хоҳад буд, эшон дар ҳамон ҳучра ва дар канори Паёмбар (с) дафн шудааст ва ин шоҳид ва гувоҳи бузург ва равшан бар иртибот ва алоқаи онҳо мебошад.

Дар муаллақоти баъдӣ роҷеъ ба иртиботи иҷтимоӣ Усмон (р) ва Алӣ (р) бо Паёмбар (с) баҳс хоҳем кард.

ДУХТАРОНИ ПАЁМБАР ҲАЗРАТИ МУҲАММАД

(саллаллоху алайҳи ва саллам)

ЗАЙНАБ (разияллоху анҳо)

- Бузургтарин духтари Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам)
- 10 сол қабл аз биъсати Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам) таваллуд шуд.
- Писари холааш Абулоқс ибни Рабеъ (раз) қабл аз ислом бо ӯ издивоҷ кардааст.
- Дар ҳаёти Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам) дар соли 8 ғ. ҳангоми ҳиҷрат бар асари афтодан аз шугур тавассути мушрикони қурайш вафот кард.
- Фарзандонаш: Алі ки дар кӯдакӣ вафот ёфт ва Амома, ки Алі (разияллоху анҳо) баъди вафоти Фотима (разияллоху анҳо) ўро ба никоҳ даровард.

“Эй Паёмбар (с)

ба ҳамсаронат

ВА ДУҲТАРОНАТ

ва занони мўъминон

биғӯ чодарони худро

бар худ фуру

бипӯшонанд”.

(Сураи Аҳзоб, 59)

Модари онҳо сарвари занони олам ва уммул-мўъминин
Хадиҷа бинти Хувайлид (разияллоху анҳо) мебошад.

Ҳамаи онҳо аз занони муҳоҷир буданд (Худо аз онҳо розӣ бод)

ФОТИМА (разияллоху анҳо)

- Сарвари занони олам
- Хурдтарин духтари Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам)
- қабл аз биъсати Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам) таваллуд шуд.
- Алі (разияллоху анҳо) соли 2 ғ. бо ӯ издивоҷ кард
- Моҳи Рамазони соли 11 ғ. вафот кард
- Фарзандонаш Ҳасан ва Ҳусайн - сарвари ҷавонони биҳишт, Зайнаб ва Умми Кулсум (разияллоху анҳум) мебошанд

РУҚИЯ (разияллоху анҳо)

- 7 сол қабл аз биъсати Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам) таваллуд шуд.
- Ҳамроҳ бо ҳамсараш Усмон ибни Аффон (раз) ба Ҳабаша ҳиҷрат кард.
- Дар ҳаёти Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам) дар соли 8 ғ.
- Ба сабаби бемории замоне, ки муслимин дар ҷанги Бадр буданд вафот ёфт.
- Фарзандаш аз Усмон (разияллоху анҳо) Абдуллоҳ буд, ки дар соли 6 ғ. вафот кард.

УММИ КУЛСУМ (разияллоху анҳо)

- Духтари сеюми Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам)
- қабл аз биъсат баъд аз Руқия таваллуд шуд.
- Усмон ибни Аффон (разияллоху анҳо) баъди вафоти хоҳараш Руқия бо ӯ издивоҷ кард. Аз ин ру лақаби Усмон “Зиннурайн” (соҳиби ду нур) мебошад.
- Дар ҳаёти Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам) дар моҳи Шаъбон соли 9 ғ. вафот кард.
- Ҳеҷ фарзанде надошт.

МУҲИМТАРИН САРЧАШМАҲОИ ТАЪРИХИ

«Сирати Набавӣ»-и Ибни Ҳишом 2/9
«Таърихи исломи»-и Заҳабӣ 1/13
«Таърихи Димшиқ»-и Ибни Асокир 3/125

«ал-Бироя Ван-нихоя»-и Ибни Касир 2/294
«ал-Исба»-и Ибни Ҳаҷар, тарҷима 11181
«Асадул-ғоба»-и Ибни Асир 1/10

«Таҳзибул-камол»-и Тўсӣ 2/232
«Шарҳи усули кофӣ»-и Мозандарони 7/144
«Тоҷу-л-маволид»-и Табрезӣ с. 9

«Маноқибу оли Абӯтолиб»-и Ибни Шаҳрошӯб 3/90
«Тазкират-ул-фуқаҳо»-и ал-Ҳилӣ 2/604
«Биҳор-ул-анвор»-и Маҷлиси 42/95
«Қомуус-ур-риҷол»-и Тустарӣ, тарҷимаи №119, 343, 8 ва 136

Намунаи дуюм

ДУХТАРОНИ ПАЁМБАР (С)

Ин намуна дар робита бо шарҳи ҳоли духтарони Паёмбар (с) аст. Ҳамаи онҳо духтарони боимон буда дар роҳи Худо ҳиҷрат карданд ва модари онон сарвар ва пешоҳанги занони ҷаҳон, Ҳадиҷа (р) духтари Ҳувайлид аст. Калонсолтарини эшон Зайнаб (р) аст. Ў даҳ сол қабл аз биъсат таваллуд шуда ва бо писари холааш Абулӯс ибни Рабиъ аз қабилаи Абдуманоф (яъне амакзодаи Паёмбар (с)) издивоҷ кард. Натиҷаи ин издивоҷ писаре буд ба номи Алӣ, ки дар хурдсолӣ вафот кард ва духтаре ба номи «Умома» ҳамон духтаре аст, ки Алӣ (р) баъд аз вафоти Фотима (р) ўро ба никоҳи худ даровард. Сипас ҳафт сол қабл аз биъсат Руқия (р) машҳур ба «зоту-л-ҳиҷратайн»¹ таваллуд шудааст. Ў баъд аз талоқ гирифтани аз писари Абулаҳаб бо Усмон ибни Аффон (р) издивоҷ кард ва ҳамроҳи шавҳараш ба Ҳабаша ҳиҷрат намуд. Ў фарзанде ба номи Абдулло ба дунё овард, ки дар ҳамон синни кӯдакӣ дунёро падруд гуфт. Сипас Руқия (р) ҳамроҳи шавҳараш ба Мадина ҳиҷрат кард ва дар соли дуҷуми ҳиҷрӣ ҳамзамон бо ғазваи Бадр ҷашм аз ҷаҳон фурӯ баст. Баъд аз Руқия (р) Умми Кулсум (р) тавалуд шудааст. Умми Кулсум (р) ба Мадина ҳиҷрат карда ва баъд аз вафоти апааш Руқия (р) бо Усмон (р) издивоҷ кард, аммо соҳиби фарзанде нашуд ва дар соли нӯҳуми ҳиҷрӣ ў низ дори фониро видоъ гуфт. Баъд аз Умми Кулсум (р) сарвари занони ду ҷаҳон ва модари ду дурдонаи Паёмбар (с) «Ҳасан ва Ҳусайн (р)», яъне Фотимаи Заҳро (р) таваллуд шудааст. Фотимаи Заҳро (р) як сол қабл аз биъсати Паёмбар (с) ҷашм ба дунё кушод. Фотима (р) хурдтарин духтари Паёмбар (с) аст, аммо аз нигоҳи фазилат бар ҳамаи апаҳояш бартарӣ дорад. Фотимаи Заҳро (р) дар соли дуҷуми ҳиҷрӣ бо халифаи рошид ва имоми одил, Алӣ ибни Абӯтолиб (р) издивоҷ намуд ва шаш моҳ баъд аз вафоти Паёмбар (с) дар соли 11-уми ҳиҷрӣ дори фониро видоъ гуфт.

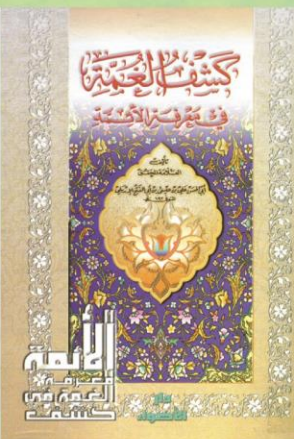
Ҳамаи духтарони Паёмбар (с) ҷуз Фотимаи Заҳро (р) дар замони ҳаёти он бузургвор аз дунё рафтаанд. Тибқи манобеи таърихӣ ҳамаи онон духтарони Паёмбар (с) ҳастанд ва онҳо, ки дар Қуръон «банотика» (духтарони ту) истифода шуда баёнгари сикати он гувоҳии таърихӣ аст, зеро калимаи «банотика» ҷамъ аст ва барои ҷамъ истифода мешавад, на барои фарди танҳо, ҳамчунон, ки суннати Паёмбар (с) ва иҷмои уламо бар он далолат мекунад.

Хонандаи гиромӣ! Тибқи ончи, ки мо дар намунаи шумораи 27-ум аз манобеи мухталиф дар мавриди ин воқеияти таърихӣ барои шумо нақл кардаем пай мебарем, ки он чи, ки тавассути баъзеҳо тарвиҷ ва шоеъ мегардад, ки Фотима (р) ягона духтари Паёмбар (с) будааст иштибоҳи фоҳиш аст ва асосе надорад.

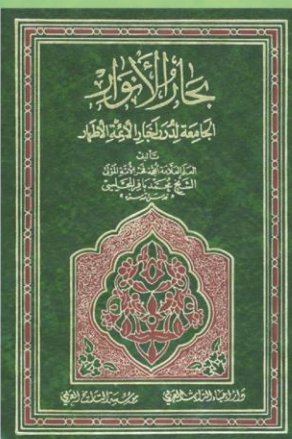
¹ Касе, ки барои дини Худо ду бор ғиљрат карда буд.

ХУДОВАНД
АЗ Ү
(ОНҲО)
РОЗИ БОД

A white plate filled with fluffy white rice, topped with a stir-fry of meat, vegetables, and a red chili pepper. The plate is garnished with green onions and sits on a blue and white checkered tablecloth. A small bowl of fruit is visible in the bottom left corner.

1) Кашфул-ғумма. Асари Арбилӣ 1/343

Намунаи сеюм
ИЗДИВОҶИ АЛӢ ИБНИ АБӢТОЛИБ (р)
БО ФОТИМАИ ЗАҲРО (р)

Дар ин намуна тасвирҳои нақлшуда аз манобеи гуногунро дар поёни сафҳа мушоҳада мекунед, ки нишон медиҳанд саҳобагон (р) дар издивоҷи Алӣ (р) бо Фотима (р) нақши асосӣ доштаанд. Оё ҷуз муҳаббат ва дустӣ миёни онҳо чӣ ангезаи дигаре барои ин кор вучуд дорад?

Ва инак далоиле бар нақши саҳобагон ироа дода мешавад:

1- Абӯбакр(р), Умар (р) касоне буданд, ки дар соли дуҷуми ҳиҷрӣ баъд аз ғазваи Бадр ҳазрати Алиро барои издивоҷ бо Фотима (р) ташвиқ карданд.

2- Касе, ки ба ҷои Алӣ (р) маҳрияти ҳазрати Фотимаро пардохт кард, Усмон ибни Аффон (р) буд. Қазия аз ин қарор буд, ки Усмон (р) ба қимати чорсад дирҳам ҷавшане аз Алӣ (р) харид ва ҳангоме, ки Алӣ (р) пулро дар ивази ҷавшан гирифт, Усмон (р) ба вай гуфт: Ин ҷавшан ба унвони ҳадя аз ҷониби ман барои ту бошад. Оре, бо ҳифзи каромат ва иззати нафс ва ба дур аз миннат ва такаббур аз ҷониби Усмон (р) маҳрияти Фотима (р) муҳаё шуд.

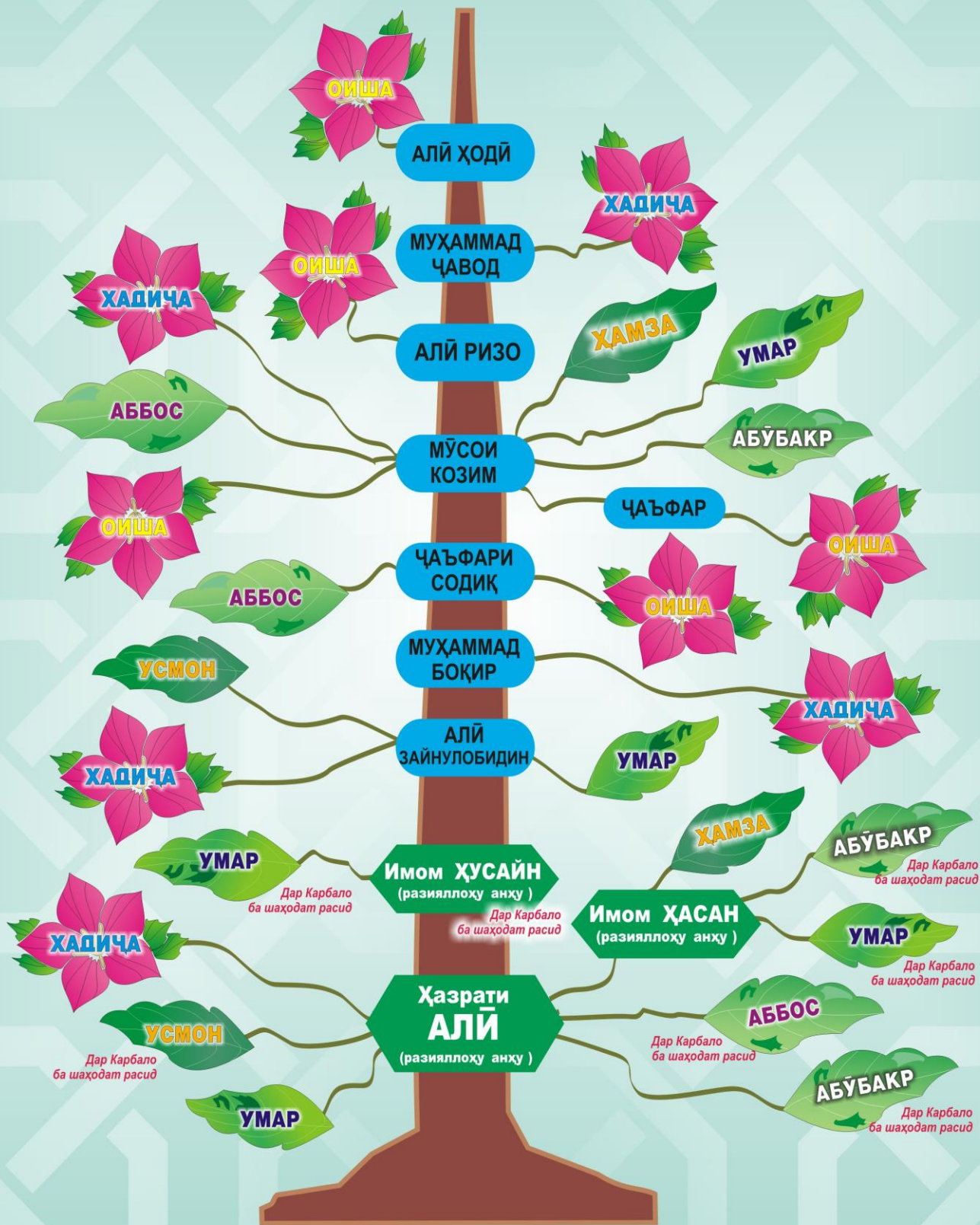
3- Чун ансор низ аз ин издивоҷ розӣ ва хушҳол буданд, Саъд (р) гӯсфандеро забҳ кард ва ҷашнеро барои тӯии арӯсии Алӣ (р) ба роҳ андохт ва баъзе аз ансор низ бо фароҳам кардани баъзе аз лавозимот дар тадоруки ҷашни арусӣ саҳми худро гузоштанд.

4- Ҳануз кӯмак ва ёрирасонии ансор ба поён нарасидааст, инак Ҳориса ибни Нӯъмони ансорӣ (р) манзилу маскани хешро, ки дар канори манзили Паёмбар (с) буд ба унвони ҳадя ба Алӣ (р) ва Фотима (р) тақдим мекунад.

5- Ва дар поён, саҳобагон ва дар раъси онҳо Абӯбакр (р) ҷаҳизияи ин зану шавҳари ҷавонро фароҳам мекунад. Ҳоло бингарем, оё кори дигаре барои ёрирасонӣ ба ин ҳамсарони ҷавон боқӣ монда, ки саҳобагон онро анҷом надода бошанд?

Ба назари шумо ғайр аз муҳаббат, дустӣ ва вафодорӣ ба Паёмбар (с) чӣ чизи дигаре онҳоро барои анҷоми ин кор ташвиқ мекард? Ва чӣ ангеза ва умеди дигаре дар он кор нақш дошт?

НОМҲОЕ, КИ АЛӢ ИБНИ АБӢТОЛИБ ВА ФАРЗАНДОНАШ (РАЗИЯЛЛОҲУ АНӢУМ) ДӢСТ МЕДОШТАНД

Ёддошт: Ин насабнома шомили на ҳама ному насаби хонадони Алӣ ибни Абӯтолиб (разияллоҳу ӯанҳу), балки баъзеи онҳост. Номҳои дигаре аз фарзандони Алӣ ва хонадони ӯ (разияллоҳу ӯанҳум) аз ҷиҳати ихтисор инҷо зикр нашудааст. Машҳуртарини он номҳо "Фотима", "Ҷаъфар", "Зайнаб" мебошад.

- Саҳоба

- Робитаи падарӣ ва фарзандӣ

Намунаи чаҳорум

НОМҲОЕ, КИ АЛӢ (Р) ВА ФАРЗАНДОНАШ ДӢСТ МЕДОШТАНД

Бо диққат ба ин шаҷараномаи муборақ бингар:

Абӯбакр, Умар, Усмон дар саҳнаи Карбалло ширкат доранд ва шаҳид мешаванд! Аммо чӣ тавр? Барои ёфтани ҷавоб моро ҷамроҳӣ кун.

Абӯбакр фарзанди Алӣ ибни Абӯтолиб (р) ва бародарзодааш Абӯбакр ибни Ҳасан ибни Алӣ ибни Абӯтолиб (р), Умар ибни Ҳасан (р) ва Умар ибни Ҳусайн (р) ҷамроҳи ду амаки худ Аббос ва Усмон ду фарзанди Алӣ ибни Абӯтолиб аз ҷамсараш Уммулбанини Калобӣ дар майдони Карбалло ҳузур доштанд. Ва ин нуктаро фаромӯш намекунем, ки Умар ибни Алӣ ибни Абӯтолиб (р) баъд аз ҷамаи фарзандони Алӣ вафот мекунад ва Умар ва Усмон ду фарзандони Алӣ ибни Ҳусайн ҳастанд.

Балки ин масъала дар насли шашум низ идома меёбад ва Мусои Козим ду фарзанди аз фарзандонашро Абӯбакр ва Умар номгузорӣ мекунад.

Оё барои равшании ин масъала меҳоҳед аз миёни фарзандони аҳли байти Паёмбар (с), он хонадони пур аз муҳаббат ва ҷамбастагӣ, онон, ки бештар аз ҳар каси дигар ба фазилят ва дӯстии муҳоҷирин ва ансор ба падари бузургашон Паёмбар (с) огоҳӣ доштанд, афроди бештареро муъаррифи кунам?

Инак шиносои бештар:

Оиша духтари Имом Ҷаъфари Содиқ!

Оиша духтари Имом Мусои Козим!

Оиша духтари Имом Ризо!

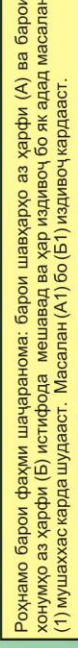
Оиша духтари Имом Ҷавод!

Хонандаи гиромӣ! Аз лобалои китобҳои мӯътабар ва мавриди эътимоди исломӣ теъдоди бисёр бештаре аз ин иртиботҳои хонаводагӣ миёни аҳли байт бо хонадони саҳобагон ва интиҳоби ин номҳо барои фарзандонашон мушоҳида мешавад. Ҳоло меҳоҳед суҳанони мустаҳриқини кинаварз ва баъзе ҷоҳилонро таъйид кунем, ки эълон медоранд, ки гӯё миёни онон адоват ва душманӣ вучуд доштааст.

Худовандо! Аз ту меҳоҳам мусулмононро аз васваса, дасиса ва тавтиаи бадҳоҳони ислом ва муслимин ниғаҳ дор!

Разияллоху
анху

قال تعالى: ﴿لَا أَشْكُرُ عَلَىٰ شَيْءٍ إِلَّا لِلَّهِ فِي الْحَيَاةِ﴾ الشورى: ٣٢

● Санъати издиҷови боло дар сарнашмоҳҳои таърихӣ зёр зикр мешавад: Шайх Муфид (ваф. 413 х.) "Иршод" саҳ. 270; Мухаммад Аъламини Ҳойратчи "Аълому-н-нисо", саҳ. 278; Ибни Анбата (ваф. 828 х.) "Умдатут-толиб" саҳ. 225; Ибни Тақтақӣ (ваф. 709 х.) "Аслил" саҳ. 149; Мусъабӣ Зубайри (ваф. 236 х.) "Насабӣ Мурайиш".

Воқеаҳои муҳим дар таърихи Ислон: (1) вафоти Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам) - соли 11 Ҳ. (2) Сақифаи бани Сосъда - соли 36 Ҳ. (3) Воқеаи Чамал - Ҷимодулхори соли 37 Ҳ. (4) Воқеаи Сиффин - Сафари соли 37 Ҳ. (5) Шаҳодати Али (разияллоху анху) - Рамазони соли 40 Ҳ. (6) Вафоти Ҳасан ибни Али (разияллоху анху) - соли 49 Ҳ. (7) Шаҳодати Ҳусайн бинни Али (разияллоху анху) - Қарбало, Мухаррами соли 61 Ҳ.

Намунаи панҷум

ХЕШОВАНДИИ САБАБӢ МИЁНИ ХОНАДОНИ ПАЁМБАР (С) ВА АБӢБАКРИ СИДДИҚ (Р)

Ин намуна равшангари аз шаш ҷиҳат хешовандии сабабӣ миёни хонадони Паёмбар (с) ва Абӯбакр (р) аст.

Шарифтарини онҳо издивоҷи Паёмбар (с) бо Оиша (р) аст, ки як сол қабл аз ҳиҷрат сурат гирифт ва дар соли дуҷуми ҳиҷрӣ ба хонааш рафт ва ҷунонки баён доштем то рӯзи вафот дар хидматаш боқӣ монд.

Оё иртиботи ин ду хонадон дар ин издивоҷ ҳулоса мешавад? Ҳаргиз на ва дурдонаи Паёмбар (с) Ҳасан (р) ва дар бархе манобеъ Ҳусайн (р) низ бо набераи Абӯбакр(р) Ҳафса духтари Абдуррахмон издивоҷ кардааст¹.

Сипас аз миёни насли Ҳасан (р) (Мусо Ал-ҷун) ибни Абдулло (Ал-маҳз) ибни (Ҳасан Ал-мусанно) бо Умми Салама духтари Муҳаммад ибни Талҳа ибни Абдулло ибни Абдуррахмон ибни Абӯбакр издивоҷ мекунад².

Аммо аз насли Ҳусайн (р) дар соли 80-уми ҳиҷрӣ Боқир бо Умми Фарва духтари Қосим ибни Муҳаммад ибни Абӯбакр издивоҷ мекунад, ки Ҷаъфари Содик натиҷаи ин издивоҷ мебошад³.

Ва ба ҳамин сурат Исҳоқ ибни Абдулло ибни Алӣ ибни Ҳусайн бо Кулсум духтари Исмоил ибни Абдуррахмон ибни Муҳаммад ибни Абӯбакр издивоҷ мекунад⁴.

Ва аз миёни хонаводаи Ҷаъфари Тайёр Исҳоқ ибни Абдулло ибни Ҷаъфар ибни Абӯтолиб бо Умми Ҳаким духтари Қосим ибни Муҳаммад ибни Абӯбакр ва хоҳари Умми Фарва (модари Ҷаъфари Содик) издивоҷ мекунад, пас Умми Ҳаким холаи Ҷаъфари Содик аст⁵.

Дар ин намуна нуқоти зайл қобили мулоҳаза ҳастанд:

- Бештари ин хешовандиҳо баъд аз вафоти Абӯбакр (р) сурат гирифта пас ба таври қатъӣ ғайр аз муҳаббат ва дустӣ миёни ин ду хонадони арҷманд ҳеҷ гуна мақом ва мансаби сиёсӣ, иҷтимоӣ дар ин издивоҷҳо нақш надиштааст.

- Ҳамаи мардҳо аз аҳли байти набавӣ ва занҳо аз хонадони Абӯбакр (р) буданд ва ончи возеҳ ва равшан аст, инак ҳамеша мард ба хостгории зан меравад, бинобар ин аҳли байти Паёмбар (с) хоҳони ин иртиботи хонаводагӣ бо Абӯбакр (р) буданд.

- Идомаи ин издивоҷҳо баъд аз рӯйдодҳои гуногун ҳамчун: Сақифа, Сиффин, Ҷамал, Карбало ва ... далели возеҳ ва равшан аст бар ин, ки ҳарчанд ин рӯйдодҳо аз ҷониби мустаҳриқин ва бархе ҷоҳилон бузург чилва дода шудаанд, аммо уммати исломӣ ба таври ом ва аҳли байт ба таври хос ин ихтилофотро нодида гирифта ва аҳамияте барои он қоида нашудаанд, вагарна иштибоҳоти бисёр возеҳ ва равшани таърихӣ дар асри Паёмбар (с) ва асри ҳулафои рошидин дида мешавад, ки барои тавсияи доираи душманӣ ва хусумат ва дар ниҳоят барпойии фитна ва ошӯб ва пошидани тухми ихтилофот роҳи бисёр густардаро дар пеши роҳи онон қарор дода буд.

¹ Ансобул ашроф, Балозарӣ (1/381). Алмиъбар, Ибни Ёабиб (448).

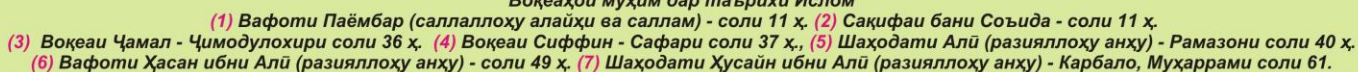
² Ансобул ашроф (1/407). Насаби Қурайш (1/20). Ал-фаҳрӣ фӣ ансоби-т-толибин (1/36). Умдату-т-толиб (113).

³ Ёамаи манбаъҳо зимни ин масъала ба як назаранд.

⁴ Насаби Қурайш 1/24.

⁵ Аш-шаъра ал-муборака, Фаҳри Розӣ.

Тарафи аввал: аз тариқи модари Имом Ҷаъфари Содӣқ,
Умми Фарва бинти Қосим ибни Муҳаммад ибни Абӯбақри Сиддӣқ**
Тарафи дуввум: аз тариқи модарбузурги Имом Ҷаъфари Содӣқ,
Асмо бинти Абдураҳмон ибни Абӯбақри Сиддӣқ**

Намунаи шашум

МАН АЗ ДУ ЧИХАТ ФАРЗАНДИ АБЎБАКРАМ!

Ба ин намуна таваҷҷӯҳ кун, нуктаи бисёр ҷолиберо дар худ дорад.

Чаъфар ибни Муҳаммад ибни Алӣ ибни Ҳусайн ибни Алӣ ибни Абӯтолиб (р), ки мулаққаб ба Содик аст, ба ҷадди худ (Абӯбакри Сиддик) ифтихор мекунад ва ба ӯ меболад ва бо ифтихор эълон медорад, ки ман аз ду чихат фарзанди Абӯбақрам:

Аз чихати якум: Содик аз тариқи модараш Умми Фарва духтари фақеҳи мардуми Мадина Қосим ибни Муҳаммад ибни Абӯбакр, ба бобои худ Абӯбакри Сиддик (р) мерасад.

Ва чихати дигар он аст, ки модари Умми Фарва Асмо духтари Абдуррахмон ибни Абӯбакри Сиддик аст.

Оё Содик ба касе ғайр аз аҳли тақво ифтихор мекунад?

Ва чаро Боқир бо Умми Фарва издивоҷ кард?

Хонандаи гиромӣ! Оё медонед, ки ин иртиботи хешовандӣ миёни ин ду хонадони шариф ва диндор то ҳафтод сол баъд аз вафоти Абӯбакр (р) идома пайдо кард?

Онҳо ғайр аз муҳаббат, дустӣ ва интиҳоби ҳамсарони наҷиб ва модарони шариф барои фарзандонашон ҳеҷ гуна ангезаи сиёсӣ ва иҷтимоӣ надоштанд.

Оре, натиҷаи ин издивоҷ, имоми бузургворе ҳамчун Имом Чаъфари Соддик аст.

Имом Содик бар рағми ин, ки шўҳрате дар боби фикҳ ва илм дорад, дар китобҳои Саҳеҳи Муслим ва сунани чоргона низ аҳодиси саҳеҳ аз эшон ривоят шудааст.

Бояд, ки ҳамин тавр бошад, зеро падари эшон Имом Боқир аст ва падари холааш фақеҳи Мадина, Қосим ибни Муҳаммад аст ва дар маъдани илм ва дониш (Мадинаи набавӣ) рушд ва нумўё карда ва ниҳоят низ дар онҳо аз дунё рафтааст.

ХЕШОВАНДӢ МИЁНИ ХОНАДОНИ ПАЁМБАР ВА ХОНАДОНИ УМАР ИБНИ ХАТТОБ

Нуктаи муҳим: Ин шаҷаранома дарбаргирандаи на ҳамаи насабҳо балки баъзе аз онон аст. Мувофиқати рақам, шакл ва ранг дар нақша далели хешовандӣ миёни ду шахс аз аҳли байти Паёмбар (саллаллоху алайҳи ва саллам) ва хонадони Умар (разияллоху анху) аст.

Сарчашмаҳои муҳими таърихӣ

- “ал-Маориф”-и Ибни Қутайба 232
- “ат-Табақотул-кубро”-и Ибни Саъд 3/332
- “Васоили шиъа”-и ал-Хурри Омилӣ 20/240
- “Насаби қурайш”-и Зубайрӣ 25
- “Умдатут-толиб” 344
- “Ансоб-ул-ашроф”-и Балозурӣ 1/474
- “Мухталиф-уш-шиа”-и ал-Ҳиллӣ 2/304
- “ал-Мабусу”-и Тусӣ 4/270
- “ал-Асиль”-и Ибни Тақтақӣ, 58
- “Бихор-ул-анвор”-и Маҷлисӣ 44/168, 45/329

قال تعالى: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءَ بَيْنَهُمْ﴾ الفتح: ٢٩

Худованд мефармояд: “Муҳаммад (с) Паёмбари Худоист ва касоне, ки бо ӯ ҳастанд бар кофирон сахтгир ва бо ҳамдигар меҳрубонанд”. (Фатҳ, 29).
Ин насабнома, ки бар асоси сарчашмаҳои таърихии муслимин аст робитаи гарми миёни аҳли байт, асҳоб ва хонадони ононро дар тули таърих нишон медиҳад. Пас бояд аз масоили таҳрифшуда дар таърих парҳез кард.

Намунаи ҳафтум

ХЕШОВАНДИИ САБАБӢ МИЁНИ ХОНАДОНИ ПАЁМБАР (С) ВА ХОНАДОНИ УМАР ИБНИ ХАТТОБ (Р)

Китобҳои навишташуда дар насабшиносӣ ва муъаррифии ровиён, аз иртиботи хонаводагӣ миёни хонадони Паёмбар (с) ва хонадони Умар (р) парда бардоштаанд ва маъруфтарини ин иртиботи хонаводагӣ, издивоҷи Паёмбар (с) бо Уммулмўъминин Ҳафса (р) аст. Ин издивоҷи муборак дар соли сеюми ҳиҷрӣ баъд аз шаҳодати шавҳари Ҳафса (р) дар ҷанги Бадр сурат гирифт. Аммо хешовандии дуҷум издивоҷи Умар ибни Хаттоб (р) бо Умми Кулсум духтари Алӣ ва Фотимаи Заҳро (р) ва набераи Паёмбар (с) аст, ки дар соли 20-уми ҳиҷрӣ сурат гирифт. Лозим ба ёдоварӣ аст, ки Умми Кулсум дар замони ҳаёти Паёмбар (с) таваллуд шуда буд¹.

Ҳангоме, ки баъд аз намози субҳ Алӣ ибни Абӯтолиб (р) падари Умми Кулсум ба шаҳодат ноил шуд Умми Кулсум мегӯяд: «**Мо лӣ ва лисалотил ғадот?**» (Намози субҳ меҳаҳад бо ман чӣ кунад?). Ў бо ироаи ин иборат меҳост ба шаҳодати шавҳараш Умар (р) ишора кунад, ки баъд аз намози субҳ ба дасти Абӯлӯълӯи Маҷусӣ шаҳид шуд ва падараш Алӣ (р) низ баъд аз намози субҳ ба дасти Абдурахмон ибни Мулҷам ба дараҷаи шаҳодат ноил омад ва хости Худованд (ҷ) бар он буд, ки писараш (Зайд ибни Умар) низ дар аснои намози субҳ ҷон бисупорад, яъне дар ҳамон лаҳзае, ки Умми Кулсум ҷон дод Зайд низ вафот фармуд, тавре, ки ҳеҷ кас намедонист кадом якеашон аз дигарӣ ирс мебарад².

Баъд аз шаҳодати Умар ибни Хаттоб (р) Умми Кулсум бо Авф ибни Ҷаъфар ибни Абӯтолиб издивоҷ кард ва баъд аз инки Авф низ вафот намуд Умми Кулсум бо бародари Авф (Муҳаммад) издивоҷ кард ва баъд аз вафоти вай бо Абдулло ибни Ҷаъфар издивоҷ намуд ва дар манзили ӯ вафот кард. Умми Кулсум мегуфт: «Аз Асмоа духтари Умайс (модари шавҳараш) ҳиҷолат мекашам, чун дуто аз фарзандонаш назди ман ғавт карданд ва аз вафоти сеюмӣ низ воҳима дорам». Лозим ба зикр аст, ки Умми Кулсум барои ҳеҷ кадом аз фарзандони Ҷаъфар (р) фарзанде ба дунё наёвард³. Аммо иртиботи хонаводагии дигари ин ду хонадони бузург дар насли панҷум яъне дар миёни набераи набераҳояшон аст. Дар ин замон Ҳусайн ибни Алӣ ибни Алӣ ибни Ҳусайн ибни Алӣ ибни Абӯтолиб бо Ҷувайрия духтари Холид ибни Абӯбакр ибни Абдулло ибни Умар (р) издивоҷ мекунад ва барои бори дигар он иртиботи хонаводагӣ ва ухувату муҳаббатро тақвият мебахшанд.

¹ Барои огоҳии бештар дар ин мавзӯ ба намунаи 8 нигаред.

² Риёзул масоил, Таботабой 12/446. Мустанаду шиа, Нарокӣ (19/452). Таърихи Димишқ зиндагиномаи Алӣ ибни Абӯтолиб.

³ Ибни Ёлфар дар китоби «Ал-исоба» дар шарҳи ӯли Умми Кулсум ба нукоти боло ишора кардааст.

Зайд ибни Умар ибни Хаттоб
(раҳимаҳуллоҳ) мегуфт:

“МАН ФАРЗАНДИ ДУ ХАЛИФА ҲАСТАМ”

قال تعالى: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ الفتح: ٢٩

Худованд мефармояд: “Муҳаммад (с) Паёмбари Худост ва касоне, ки бо ӯ ҳастанд бар кофирон саҳтгир ва бо ҳамдигар меҳрубонанд”. (Фатҳ, 29).

Бо ин издивоҷ сарчашмаҳои таърихии мусулмонон ба муҳаббати шадид ва ногусастанӣ байни Умар ибни Хаттоб ва Алӣ ибни Абӯтолиб разияллоҳу анҳумо гувоҳӣ доданд. Пас бояд аз масоили таҳрифшуда дар таърих парҳез кард.

Муҳимтарин сарчашмаҳои, ки ин издивоҷро зикр кардаанд:

“ал-Асилӣ”-и Ибни Тақтақӣ, 58
“Биҳор-ул-анвор”-и Маҷлисӣ, 78/382
“ал-Бидоя ван-ниҳоя”-и Ибни Касир
“Таърихи ислом”-и Заҳабӣ, ҳаводиси соли 45
“Таърихи Димишқ”-и Ибни Асокир, тарҷумаи

Зайд ибни Умар ибни Хаттоб
“аз-Зариъа”-и ого Бузурғи Техронӣ, 5/184
“Аъён-уш-шиа”-и Муҳсин Аминӣ, 3/486
“Риёз-ул-масоил”-и Таботабой, 12/664
“Сияру аъломин-нубало”-и, Заҳабӣ, 3/502

“Табақот-ул-кубро”-и Ибни Саъд, 8/463
“Кашф-ул-лисом”-и Фозил Ҳиндӣ, 9/525
“Кифоят-ул-аҳком”-и Сабзаворӣ, 2/879
“Васоили шиа”-и ал-Ҳурри Омилӣ 26/314
“Мухталаф-уш-шиа”-и ал-Ҳиллӣ 2/308

Намунаи ҳаштум

МАН ФАРЗАНДИ ДУ ХАЛИФА ҲАСТАМ!

Зайд ибни Умар ибни Хаттоб (р) ба ду падари худ (Умар ва Алӣ (р)) ифтихор меварзид ва мегуфт: «Ман фарзанди ду халифа ҳастам», зеро модари ӯ ҳамон гуна, ки қаблан ишора кардем, Умми Кулсум духтари Алӣ ва Фотима (р) буд. Ҳокими Нишопурӣ бо зикри номи ровиён аз Ҷаъфар ибни Муҳаммад (Имом Содиқ) аз падараш Имом Боқир ривоят карда, ки: Умар ибни Хаттоб (р) аз Алӣ ибни Абӯтолиб (р) Умми Кулсумро хостгорӣ кард ва гуфт: Ёро ба никоҳи ман даровар ва Алӣ (р) дар ҷавоб гуфт: Ман ёро барои бародарзодаам Ҷаъфар дар назар гирифтаам. Умар (р) гуфт: Ёро ба никоҳи ман даровар, ба Худо савганд тавре аз ӯ мувозабат мекунам, ки ҳеҷ кас натавонад онгуна аз вай муҳофизат намояд. Пас Алӣ (р) духтарашро ба никоҳи Умар (р) даровард. Умар (р) баъд аз никоҳи Умми Кулсум назди муҳоҷирин рафт ва гуфт: Чаро ба ман табрик намегуёед? Гуфтанд: Магар чӣ шудааст? Гуфт: Ман бо Умми Кулсум духтари Алӣ ва Фотима (р) ва набераи Паёмбар (с) издивоҷ кардам. Ман аз Паёмбар (с) шунидам, ки мефармуд:

«Куллу насабин ва сабабин янқатибӯ явмал қиёмати илло мо кона мин сабабӣ ва насабӣ» «фааҳбабту ан якуна байнӣ ва байна Расулиллоҳ (с) сабабун ва насабун» (Дар рӯзи қиёмат ҷуз ҳешовандии насабӣ ва сабабӣ аз тариқи ман, ҳар гуна ҳешовандии насабӣ ва сабабии дигар қатъ мешавад) ва Умар мефармояд: (Аз ин рӯ хостам миёни худ ва хонадони Паёмбар (с) ҳешовандии насабӣ ва сабабӣ барқарор кунам).

Натиҷаи ин издивоҷ ду фарзанд ба номҳои Зайд ва Руқия буд. Лозим ба зикр аст, ки Зайд дар ҳамон синни ҷавонӣ вафот ёфт ва зиёд умр надид ва ҳодисаи марги ӯ бар асари ихтилофе буд, ки миёни ду хонавода аз хонаводаҳои амакхояш (Банӣ Удай) ба вучуд омада буд. Ё барои барқарор намудани сулҳ миёни онҳо берун рафта буд, ки ногаҳон зарбаи номаълуме ба сараш меҳӯрад ва баъд аз он тӯле намекашад, ки Зайд ва модараш дар соли 45-уми ҳиҷрӣ дар як лаҳза аз дунё мераванд. Бародараш Абдулло ибни Умар (р) бар ӯ намоз хонд ва Ҳасан ва Ҳусайн (тағоҳои Зайд) низ пушти сари ӯ (Абдулло) бар ӯ намоз гузориданд¹. Руқия духтари Умар ва Умми Кулсум (р) ба шахсе аз қабилаи Банӣ Удай ба номи Иброҳим ибни Наъим ибни Нуҳом издивоҷ кард².

¹ Шарҳи ӯли Зайд ибни Умар дар китоби «Таърихи Димишқ» Ибни Асокир омадааст.

² Шарҳи ӯли Иброҳим ибни Нуҳом дар китоби «Ал-исоба» Ибни Ёлбар омадааст.

УСМОН ДАР МАНЗИПИ НАБАВӢ

Марочеъ: Ҳамаи кутуби тароҷим ва риҷол ва таърихи муртабит ҳаммонанди:

- “Таъриху-л-ислом”. Асари Ҳофиз Заҳабӣ (соли 35 ҳ.)
- “Бихору-л-анвор”. Асари Маҷлисӣ, 22/201.
- “Ал-вофӣ би-л-вафаёт”. Асари Сафдӣ, 20/28.
- “Таърихи Яъқубӣ” 2/162

Ин шакл ба сурати комилан возеҳ робитаи ҳазрати Усмон бо Паёмбар (с)-ро нишон медиҳад:

1. Чадди вай дар Абдуманоф ибни Қусай ибни Килоб, чадди сеюми Паёмбар (с), ба Паёмбар (с) мерасад.
2. Домоди Паёмбар (с) аст ва бо ду духтари Паёмбар (с) Руқайя (р) ва Умми Кулсум (р) издивоҷ кардааст.
3. Модарбузурги Усмон ибни Аффон (р) (Умми Ҳаким ал-Байзо бинти Абдулмутталиб) аммаи Паёмбар (с) ва ҳамзоди Абдуллоҳ, падари Паёмбар (с) аст.

Намунаи нӯҳум

УСМОН ИБНИ АФФОН (Р) ДАР БАЙТИ ПАЁМБАР (С)

Амири мӯъминон Усмон ибни Афон (р) сеюмин халифаи рошид, яке аз даҳ нафари мужда ёфта ба бихишт ва ӯ аз собиқини аввалин аст. Ӯ ба Ҳабаша ва ба Мадина ҳичрат фармудаанд ва дар ҷоҳилият ва баъд аз зуҳури ислом низ сарвар ва солор буданд. Байъати «Ризвон» ба хотири вай баргузор шуд ва фазоиلى ин бузургвор бештар аз он аст, ки мо битавонем ҳамаи онро зикр намоем.

Усмон (р) аз хилоли иртиботҳои ҷоргонаи зер ба манзили Паёмбар (с) роҳ пайдо мекунад:

1- Ӯ писарамаки Паёмбар (с) аст, зеро насаби ин ду бузургвор дар Абдуманоф ибни Қусай бобои сеюми Паёмбар (с) ба ҳам мерасад. Усмон (р) фарзанди Аффон ибни Абулос ибни Умая ибни Абдушамс ибни Абдуманоф аст.

2- Модари Усмон ибни Аффон (р) Урвай духтари Курайз ва Байзо аст. Байзо низ духтари Абдулмутталиб ва хоҳари дугоники Абдулло (падари Паёмбар (с)) мебошад.

3- Сипас шарофате ба Усмон (р) даст дод, ки ҳеҷ чизе бо он қобили муқоиса нест ва фазилате аст, ки бар ҳар чизи дигаре бартарӣ дорад. Усмон (р) қабл аз ҳичрат бо Руқия (р) духтари Паёмбар (с) издивоҷ кард ва ҳамроҳи ӯ ба Ҳабаша, сипас ба Мадина ҳичрат намуд ва тибқи дастури Паёмбар (с) ба ғазваи Бадр нарафт то аз Руқия (р), ки саҳт бемор буд ва дар ҳамон беморӣ вафот намуд парасторӣ намояд.

4- Баъд аз вафоти Руқия (р) Паёмбар (с) духтари дуюмаш Умми Кулсумро низ ба никоҳи Усмон (р) даровард ва дар соли 9-уми ҳиҷрӣ ӯ низ дори фонири видоъ гуфт.

Дар саҳафоти баъд роҷеъ ба иртиботи Усмон (р) ва хонадонаш бо аҳли байти Паёмбар (с) тавзеҳоти бештареро ироа медиҳем.

ҲУСАЙН ИБН

(дар соли 4 ҳиҷрӣ мутаваллид ва д

لَحْسَيْن سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ

Расули акрам

“Ҳасан ва Ҳусайн сарвар
(Ба ривояти Имом Аҳмад, На

Касоне, ки бо Ҳусайн ба мубориза бархостанд

Қабл аз ҷанг: Аҳли Куфа ва фарзандонашон ба ҷанги ӯ рафтанд.

Дар вақти ҷанг: Убайдулло ибни Зиёд (касе, ки фармони ҷангро содир кард). Умар ибни Саъд (фармондеҳи лашкар) лашкаре, ки бо ӯ ҷангид. Хусусан ду нафаре, ки дар қатли Ҳусайн (р) нақши мустақим доштанд: Синон ибни Анаси Наҳаъӣ, Шамр ибни Зилҷавшан.

Касоне, ки ҳазрати Ҳусайнро таҳқир намуданд

1. Ҷамъае аз аҳли Куфа, ки бо номаҳо ва навиштаҳои ӯро ба мӯҳлика андохтанд.
2. Язид ибни Муъовия, ки ба ёрии Ҳусайн (р) наштифт ва касонро, ки бо Ҳусайн (р) ҷангида буданд ба сазои амалашон нарасонид ва фақат Убайдулло ибни Зиёдро сарзаниш кард ва ба пардохти диат ба оли Ҳусайн иктифо кард.

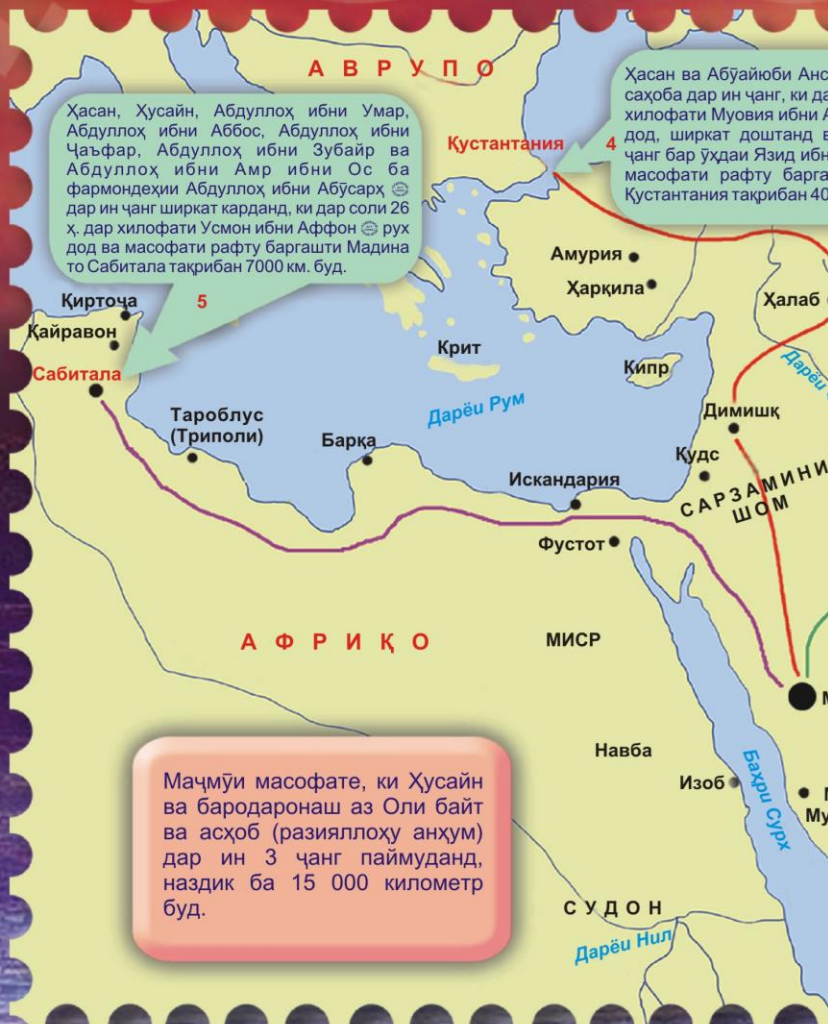
Касоне, ки ҳазрати Ҳусайнро ёрӣ намуданд

Қабл аз ҷанг: Саҳобагон ва аҳли байт, ки аз ӯ хостанд то ба Куфа наравад, аз қабилӣ: Ибни Аббос, Ибни Умар, Ибни Зубайр, Муҳаммад ибни Алӣ машҳур ба “Ибни Ҳанафия”, Абдулло ибни Ҷаъфар ибни Абӯтолиб, Абдулло ибни Мутӣ, Абдулло ибни Аёш, Язид ибни Асам ва Убай Воқиди Лайсӣ.

Дар вақти ҷанг: Бародаронаш: Абӯбакр, Аббос, Усмон, Ҷаъфар ва Абдулло ва писаронаш ва писарони бародаронаш ва ҷамъае аз ёронаш, аз қабилӣ: Ҳур ибни Язиди Тамимӣ.

Баъд аз ҷанг: Уламо, ки муборизакунандагони бо вайро фосиқ шумурданд ва ҳукми адами адолати ононро содир карданд, мисли:

- Абӯбакр ибни Хилод, ки гуфтааст: Лаънати Худо бар касе, ки Ҳусайн ибни Алӣ, Умар, Усмон ва Алӣ-ро ба қатл расонд.
- Тақиюддин ибни Таймия, ки гуфтааст: Лаънати Худованд ва малоика ва ҳамаи мардум бар касе, ки ҳазрати Ҳусайнро кушт, дар қатли ӯ шарик ва ё розӣ ба он буд.
- Қуртубӣ касе аст, ки дар мавриди Ҳусайн ва қотили ӯ гуфтааст: «Худо ҳазрати Ҳусайнро мавриди раҳмат қарор диҳад ва қотили ӯро мавриди раҳмат қарор надиҳад» ва ҳамчунин: «Худованд аз Ҳусайн розӣ бод ва аз қотилаш розӣ мабод».

- 1) “Сияри аъломи нубало”, 5/314 ва “Насаби Қурайш”, Ибни Баккор 5/57
- 2) “Ал-Иршод”, Муфид, с. 248 ва “Таърихи Табарӣ” 4/359, “Насаби Қурайш” 2/40.
- 3) “Таърихи Табарӣ” 5/270, “ал-Комил фи-т-таърих”, Ибни Асир (воқеаҳои соли 30 ҳ.) ва Таърихи Ибни Халдун 2/135.
- 4) “ал-Бидоя ва-н-нихоя”, Ҳофиз ибни Қасир 8/151, “Таърихи Табарӣ” 6/148 ва “Бағйату-т-талаб фӣ таърихи Ҳалаб”, Ибни Адим 3/8.
- 5) Таърихи Ибни Халдун 2/128
- 6) “Мунтаха-л-омол”, Қумӣ, с. 568 ва “Нафсу-л-маҳмуд”, Аббоси Қумӣ с. 365.
- 7) “Таърихи Табарӣ” 4/346 ва “Мақотилу-т-толибин”, Абулфараҷи Исфаҳонӣ с. 80 ва “Амолию-с-садуқ” с. 226.
- 8) Бихору-л-анвор” Маҷлисӣ 44/333, “Таърихи Димишқ”, Ҳофиз ибни Асоқир 14/216, “Аъёну-ш-шиа” с. 26 ва “ал-Малҳама ал-Ҳусайния”, Муртазо Мутаҳҳарӣ 1/129.

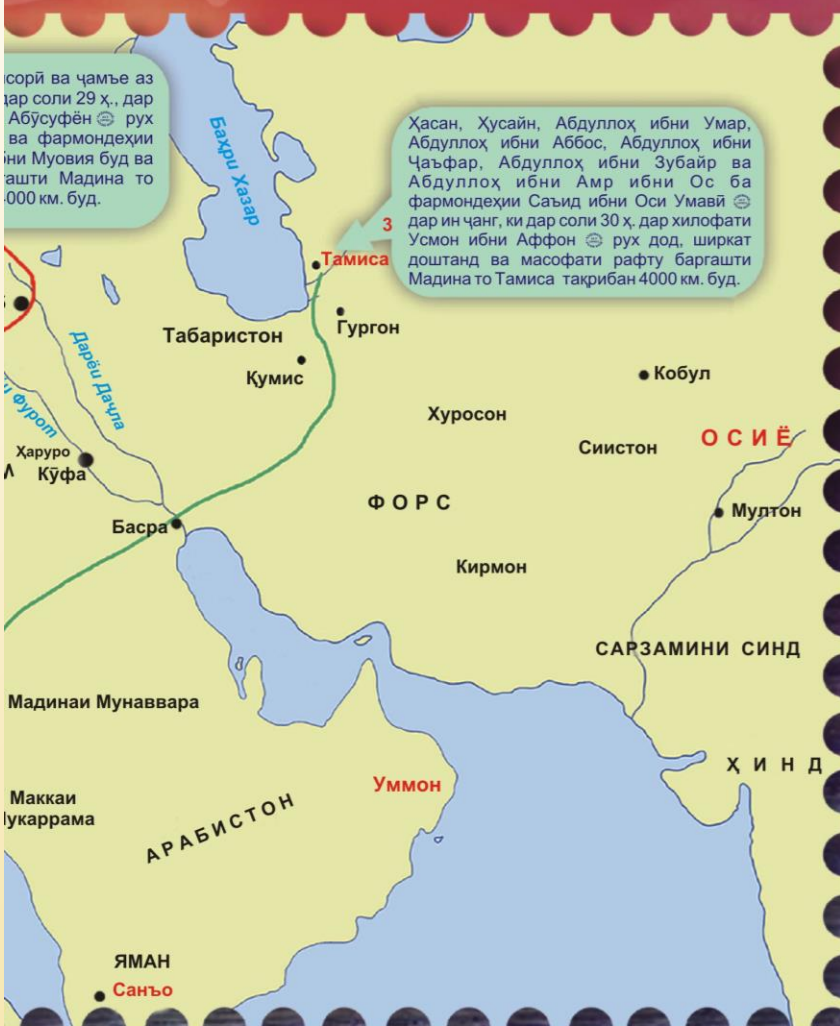
НИ АЛӢ

ХУДОВАНА
АЗ Ӯ
(ОНҲО)
РОЗИ БОД

дар соли 61 ҳиҷрӣ ба шаҳодат расид)

قال رسول الله ﷺ الحسن و

фармуданд:
и ҷавонони биҳиштанд”.
асой, Тирмизӣ ва Ибни Моча)

Фарзандони Ҳусайн

Алӣ (Зайнулобиддин) Муҳаммад, Ҷаъфар, Алии Акбар, Сакина ва Фотима (Умар ва Абдуллоҳи Разӣ ва Алии Асфар, ки дар санади он ихтилоф аст).¹

Бародарон ва хоҳаронаш

Алӣ ибни Абӯтолиб писарони зиёде доштааст, ки машҳуртарин онҳо иборатанд аз:

- Ҳасан: бародари шақиқи Ҳусайн.
- Муҳаммад (Ибни Ҳанафия).
- Абӯбакр, Аббос, Усмон, Ҷаъфар ва Абдуллоҳ, ки бо Ҳусайн шаҳид шуданд.
- Умар (ки дертар аз писарони дигари Алии Муртазо вафот намуд).²

Домодҳояш

Ҳамсарони
Сакина

Ҳамсарони
Фотима

Абдуллоҳ ибни
Ҳусайн ибни Алӣ
ибни Абӯтолиб

Ҳасан ибни Ҳасан
ибни Алӣ ибни
Абӯтолиб

Мусъаб ибни
Зубайр ибни Аввом

Абдуллоҳ ибни
Амр ибни Усмон
ибни Аффон

Асбағ ибни
Абдулазиз ибни Марвон
ибни Ҳакам

“Таърихи Бағдод”, Хатиби Бағдодӣ 5/368; “Сияру аълому-н-нубало” 11/265; “Ансубу-л-ашроф” Балозурӣ (дар боби зикри абнои Ҳусайн), “Аъёну-ш-шиа”, Мӯҳсину-л-амин 3/492; “ат-Таъриху-л-авсат”, Имом Бухорӣ, 1/345; “Таърихи Димишқ”, Ҳофиз ибни Асокир 9/170; “ал-Михбар”, Ибни Ҳабиб, с. 438; “Миръоту-л-чинон”, Ёфай, 1/117; “Мақотилу-т-толибин”, Абулфараҷи Исфажонӣ, с. 120 (Дар байни муаррихин ихтилофи назар роҷеъ ба тартиби ҳамсарони Сакина вуҷуд дорад. Се нафар аз ҳамсарони вай муддате қўтоҳ пас аз издивоҷ вафот намуданд)

Зайд ибни Амр
ибни Усмон
ибни Аффон

Абдуллоҳ ибни Усмон
ибни Абдуллоҳ ибни
Ҳаким ибни Ҳизом

Иброҳим ибни
Абдурахмон
ибни Авф

9) “Минҳочу-с-сунна” Ибни Таймия 4/557 ва “Таърихи Табарӣ” 3/339, “Бағъату-т-талаб фӣ таърихи Ҳалаб”, Ибни Адим 3/38, “ал-Иршод”, Муфид 2/122, “Биҳору-л-анвор” Маҷлиси 45/146

10) “ал-Бидоя ва-н-ниҳоя” 8/174, “Таърихи Димишқ” 14/201, “ал-Фусулу-л-муҳимма” Ибни Саббоғ 2/802, “Мақотилу-т-толибин”, Исфажонӣ с. 73 ва “Биҳору-л-анвор” Маҷлиси 45/146

11) “Таърихи Табарӣ” 4/343, “Аъёну-ш-шиа”, Мӯҳсин ал-Амин 2/302, “Шарҳу-л-ахбор”, Нӯмонӣ 3/177, “Мақотилу-т-толибин”, Исфажонӣ с. 75.

12) “ас-Сунна”, Имом Халлол, 3/522

13) “Маҷмӯу-л-Фатова”, Ибни Таймия 4/487 ва “Минҳочу-с-суннати-н-набавийя”, Ибни Таймия 4/550

14) “ат-Тазкира”, Қуртубӣ, 2/215

ХАЛДАНДАН
АЗУ
(ОНХО)
РОЗЫБ

Ин шаҷараном, ки бар асоси китобҳои марчаъи мусалмонон аст, робитаи самимии миёни аҳли байт ва асҳобро нишон медиҳад ва баёнгари он аст, ки иртиботи хешовандӣ миёни онон қابل ва баъд аз он вақоеъ идмоа доштааст ва истимрори робитаи самимӣ миёни аҳли байт ва асҳоб ва хонадони онҳоро мерасонад. Пас бояд аз масоили таҳрифшуда дар таърих парҳез кард.

☐	"Таврихи Димишқ", Ибни Асокир	☐	"Таврихи Яъқубӣ"
☐	"Табақоти кубро", Ибни Саъд	☐	"Мақолилу-л-толибин", Абӯлфараҷи Исфаҳонӣ
☐	"Ҷамҳарату-л-ансоби-л-араб", Ибни Ҳазм	☐	"Мунтаха-л-омол", Аббос Алҳамӣ
☐	"Насаби Қурайш", Зубайр ибни Баққор	☐	"ал-Михбар", Ибни Ҳабиб
☐	"Умдат-у-толиб", Ибни Анба	☐	"ал-Асили", Ибни Тақтақӣ
☐	"Ансобу-л-ашроф", Балозурӣ	☐	"Қашфу-л-ғумма", Арбиль

Намунаи даҳум

ХЕШОВАНДИИ САБАБӢ МИЁНИ ХОНАДОНИ ПАЁМБАР (С) ВА ХОНАДОНИ УСМОН (Р)

Дар ин намуна ба таври возеҳ ва равшан роҷеъ ба вучуди ҳашт иртиботи хонаводагӣ миёни хонадони Паёмбар (с) ва хонадони Усмон (р) баҳс шудааст, ҳамоно гуна, ки ба нукоти зерин низ ишора шудааст:

1- Насаби Усмон (р) ва насаби Паёмбар (с) дар Абдуманоф бобои саввуми Паёмбар (с) ба ҳам мерасанд.

2- Усмон (р) бо ду духтари Паёмбар (с) (Руқия ва Умми Кулсум) издивоҷ кардааст.

3- Иртиботи хонаводагӣ миёни ин ду хонадон то панҷ насл идома пайдо мекунад ва дар ин миён фарзанди Усмон (р) Абон ва наберааш Марвон ибни Абон ва Абдулло ва Зайд ду фарзанди Амр ибни Усмон (р) ва бархе дигар аз набераҳои эшон бо хонадони Паёмбар (с) васлат меkunанд.

4- Аз миёни набераҳои Ҳасан (р) ду издивоҷ аз миёни набераҳои Ҳусайн (р) се издивоҷ бо насли Усмон (р) сурат мегирад.

Возеҳ ва равшан аст, ки издивоҷ василаи маҳкам барои тақвияти иртиботи хонаводагӣ ва иҷтимоӣ мебошад ва ҳар андоза ин издивоҷҳо бештар бошанд равобит низ қавитар мегарданд.

Ҳоло ба назари шумо вучуди ин хешовандии сабабӣ дар тӯли чанд насл пай дар пай рамзе барои пирӯзии Паёмбар (с) дар тарбияти хонадон ва саҳобагон ва ёронаш нест?

Лозим ба зикр аст, ки ин иртиботи хонаводагӣ ба фарзандон ва набераҳояшон низ сироят мекунад.

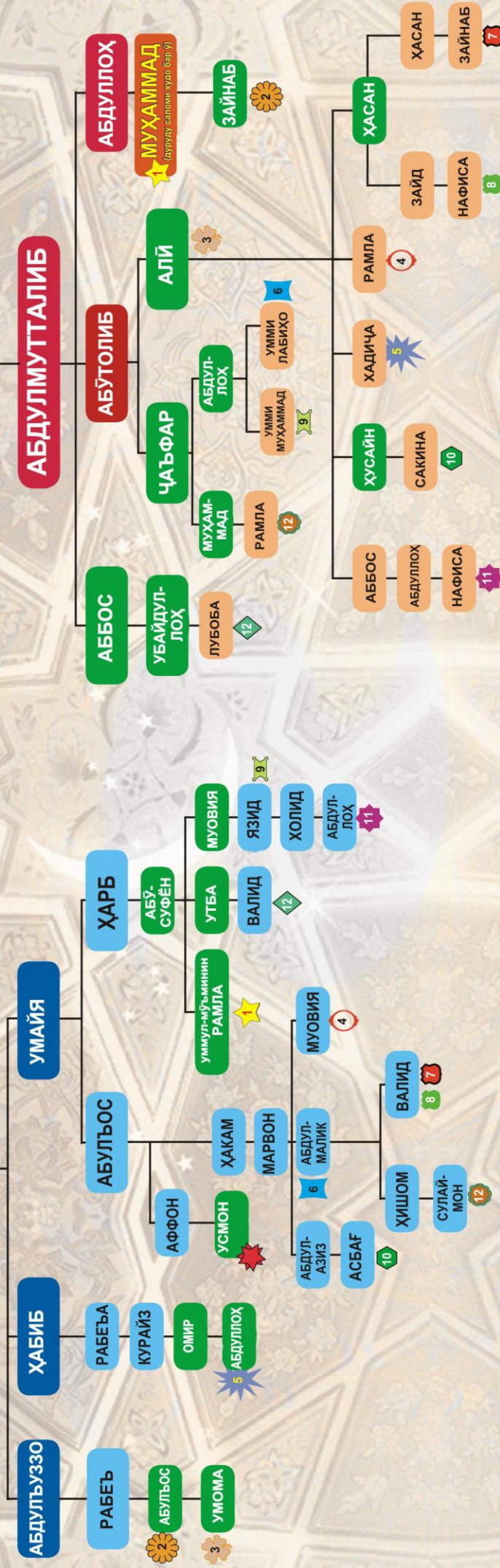
Бо диққат ба ин нукта таваҷҷӯҳ кунед. Оё шумо розӣ ҳастед иртиботи хонаводагӣ бо касоне барқарор намоед, ки ислом ва ахлоқи онҳоро наменвисандед ва ё инки роҷеъ ба адовати онон бо хонаводаи худ машқук ҳастед?

Агар шумо ба ин кор ризоият намендихед, пас инро бидонед, ки аҳли байт ва саҳобагони бузургвор бисёр ҷиддитар дар ин хусус қадам бармедоштанд.

ДРУГІ СЛОМІ
ХУДО
БАРУ

АБДУШАМС

АБДУЛМУТТАЛИБ

Нуктаи муҳим:
Ин шаҳарнома дарбаргирандаи бархе аз ҳешовандиҳо ва насабҳо, на ҳамаи онҳо.

Саҳоба
(Худо аз онон розӣ бод)

Мухимтарин манобеъ ва масодир:

☐ "Тарихи Димишқ", Ибни Асокир	☐ "Тарихи Яъқубӣ"
☐ "Табақату кубро", Ибни Саъд	☐ "Мақотилу-л-толибин", Абулфараҷи Исфаҳонӣ
☐ "Ҷаҳҳарату-л-ансоби-л-араб", Ибни Ҳазм	☐ "Мунтаха-л-омол", Аббос Алқамӣ
☐ "Насаби Қурайш", Зубайр ибни Баққор	☐ "ал-Михбар", Ибни Ҳабиб
☐ "Умдат-у-толиб", Ибни Анба	☐ "ал-Асили", Ибни Тақтӣ
☐ "Ансобу-л-ашроф", Балозурӣ	☐ "Кашфу-л-ғумма", Арблӣ

Ин шацараном, ки бар асоси китобҳои марчаъи мусалмонон аст, робитаи самимӣ миёни аҳли байт ва асҳобро нишон медиҳад ва баёнгари он аст, ки иртиботи хешовандӣ миёни онон ҷаъл ва баъд аз он вақоъе идома доштааст ва истимрори робитаи самимӣ миёни аҳли байт ва асҳоб ва хонадони онҳоро мерасонад. Пас бояд аз масоили тахрифшуда дар таърих парҳез кард.

Намунаи ёздаҳум

ХЕШОВАНДИИ САБАБӢ МИЁНИ АҲЛИ БАӢТИ ПАЁМБАР (С) ВА АМАКЗОДАӢОЯШ

Ин намуна мумкин аст нисбат ба дигар намунаҳо бандҳои бештаре дошта бошад. Бо инки хешовандии Усмон ибни Аффонро дар як намунаи мустақил зикр кардем, аммо ҳақоиқи мутаъаддиде боқӣ мондааст, ки аз хилоли ин намуна ба он пай хоҳед бурд:

1- Аҳли байти Паёмбар (с) ба далели ин хешовандиҳои сабабӣ дар тӯли наслҳо пай дар пай аз ҷомеаи худ ҷудо нагаштанд.

2- Се то аз духтарони Паёмбар (с) бо ин хонаводаи Қурайшӣ издивоҷ мекунанд. (Агар ҳазрати Усмонро ба унвони меёр қарор диҳем).

3- Дар ин намуна хоҳем дид, ки аҳли байти Паёмбар (с) ҳашт хешовандии сабабиро бо хонадони Усмон (р), шаш хешовандии сабабиро бо хонадони Марвон ибни Ҳакам ва чор хешовандии сабабиро бо хонадони Абӯсуфён барқарор намудаанд.

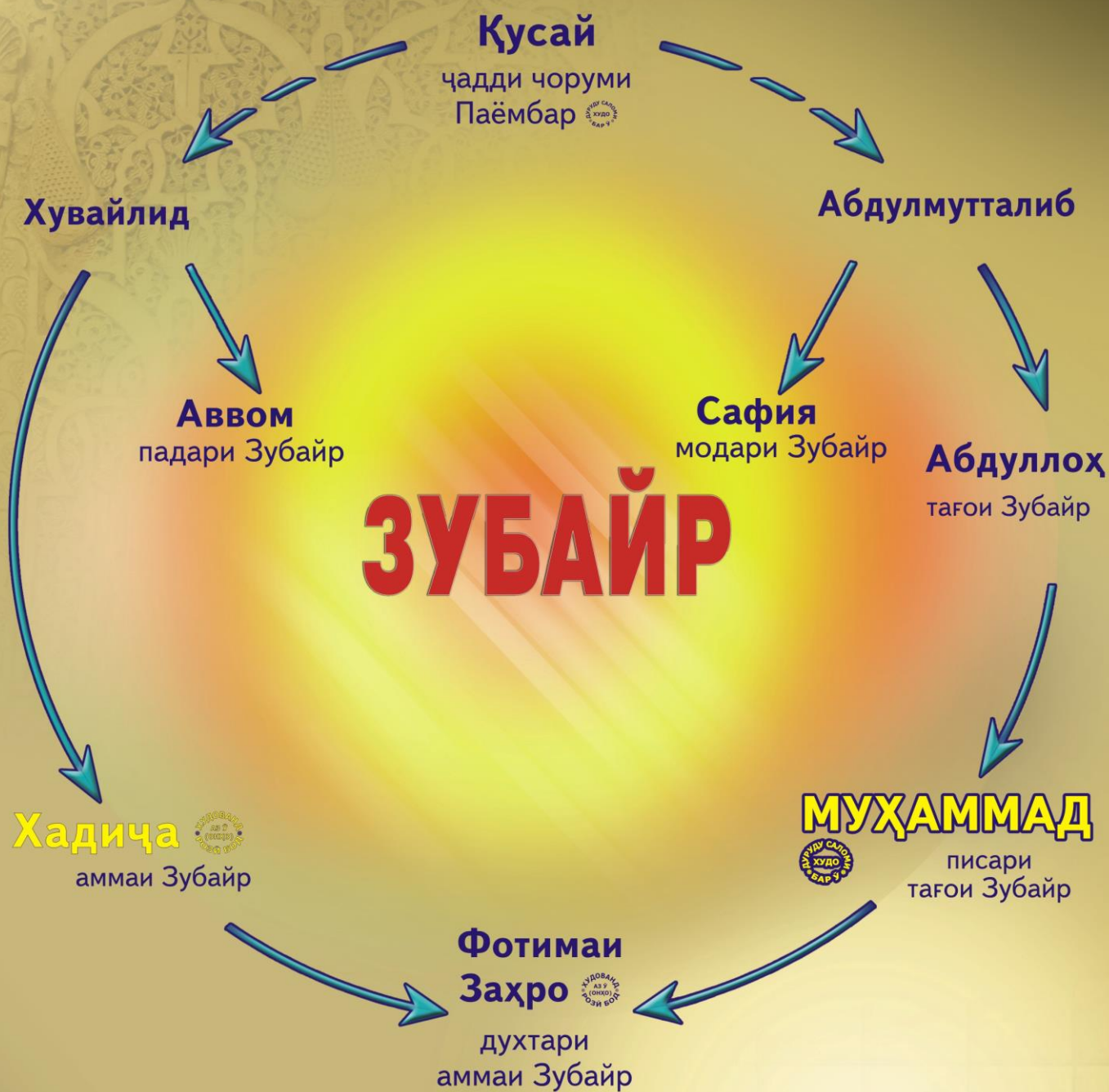
4- Дар ин намуна хоҳем дид, ки сздаҳ хешовандии сабабӣ бо хонадони Алӣ (р) сурат гирифта аст.

5- Бештари ин хешовандии сабабӣ баъд аз рӯйдодҳои (Сиффин, Ҷамал, Карбало) сурат гирифтанд.

6- Чор хешовандии сабабӣ миёни хонадони Паёмбар (с) ва хонадони Абӯсуфён сурат гирифтааст, ки шарифтарини онҳо издивоҷи Паёмбар (с) бо Умми Ҳабиба (р) духтари Абӯсуфён мебошад¹.

¹ Насаби Умми Ҳабиба бо Паёмбар (с) нисбат аз дигар ҷамсаронаш наздиктар аст.

ЗУБАЙР ДАР МАНЗИПИ ПАЁМБАР

Мароҷеъ: Ҳамаи кутуби тарочим, риҷол ва таърихи муртабит бо мавзӯи монанди:

- “Сияру аъломи-н-нубало”, Ҳофиз Заҳабӣ 1/43
- “ал-Исоба”, Ҳофиз ибни Ҳачар (шарҳи ҳоли Зубайр)
- “ал-Қавоид ва-л-фавоид” Муҳаммад ибни Маккӣ Омилӣ 2/327
- “Мустандракоту илму-р-риҷол”, Алӣ Намозии Шохрудӣ, (7175) ҷ. 3/419

→
робитаи падарию
фарзандии мустақим

→
робитаи падарию
фарзандии ғайримустақим

(р) - саҳобӣ

Ин шакл ҳешовандии бисёр наздики Зубайр ибни Аввом, ҳавории Расули Худоро (ﷺ) бо Паёмбар (ﷺ) возеҳ нишон медиҳад:

1. Ӯ писари амаки Паёмбар (ﷺ) аст, ки нисбаташ дар Қусай ибни Килоб ба вай мерасад.
2. Ӯ писари аммаи Паёмбар (ﷺ) Сафия бинти Абдулмутталиб аст.
3. Ӯ писари бародари ҳазрати Хадича бинти Хувайлид уммул-мўминин ва ҳамсари Паёмбар (ﷺ) аст.
4. Ӯ писари тағои ҳазрати Фотимаи Заҳро аст.

Намунаи дувоздахум

ЗУБАЙР (Р) ДАР МАНЗИЛИ ПАЁМБАР (С)

Зубайр ибни Авом ибни Хувайлид ибни Абдулуззо ибни Қусай ибни Килоби Қурайшии Асадӣ (Абӯабдулло) (р) ба унвони ҳавории Паёмбар (с) шӯҳрат ёфт. Ӯ писараммаи Паёмбар (с) (Сафия (р) духтари Абдулмутталиб) ва яке аз даҳ ёри бихиштӣ ва яке аз шаш нафари аҳли шӯро мебошад. Модараш кунияи Абӯтоҳирро барои ӯ баргузид, ки дар асл кунияи Зубайр ибни Абдулмутталиб (бародари Сафия (р)) буд ва Зубайр (р) низ кунияи Абӯтоҳиро барои писараш (Абдуллох) ба кор бурд.

Зубайр (р) дар синни дувозадаҳсолагӣ ва ба ривояти дигар дар синни ҳаштсолагӣ ислом овардааст.

Зубайр ибни Авом (р) аз чанд тариқ бо манзили Паёмбар (с) иртибот пайдо мекунад:

1- Насаби вай дар «Қусай ибни Килоб» бобои чаҳоруми Паёмбар (с) ба насаби Паёмбар (с) яксон мегардад.

2- Модари Зубайр(р) Сафия (р) духтари Абдулмутталиб ибни Ҳошими Қурайшӣ аст, ки аммаи Паёмбар (с) ва хоҳари падару модарии Ҳамза (р) аст. Модари Сафия (р) холаи Паёмбар (с) (Ҳола духтари Ваҳаб) аст. Сафия (р) аввал бо Ҳорис ибни Ҳарб ибни Умая издивоҷ кард, аммо пас аз марги ӯ бо Авом ибни Хувайлид ибни Асад ибни Абдулуззо издивоҷ кард ва ду фарзанд ба номҳои Зубайр ва Соиб ба дунё овард. Сафия (р) ислом овард ва ҳамроҳи писараш (Зубайр (р)) ба Мадина ҳиҷрат кард ва то замони хилофати Умар (р) дар қайди ҳаёт буд.

3- Уммулмўъмин Ҳадиҷа (р) духтари Хувайлид, ки нахустин зани мўъмин ва сарвари занони ду ҷаҳон аст, аммаи Зубайр (р) мебошад.

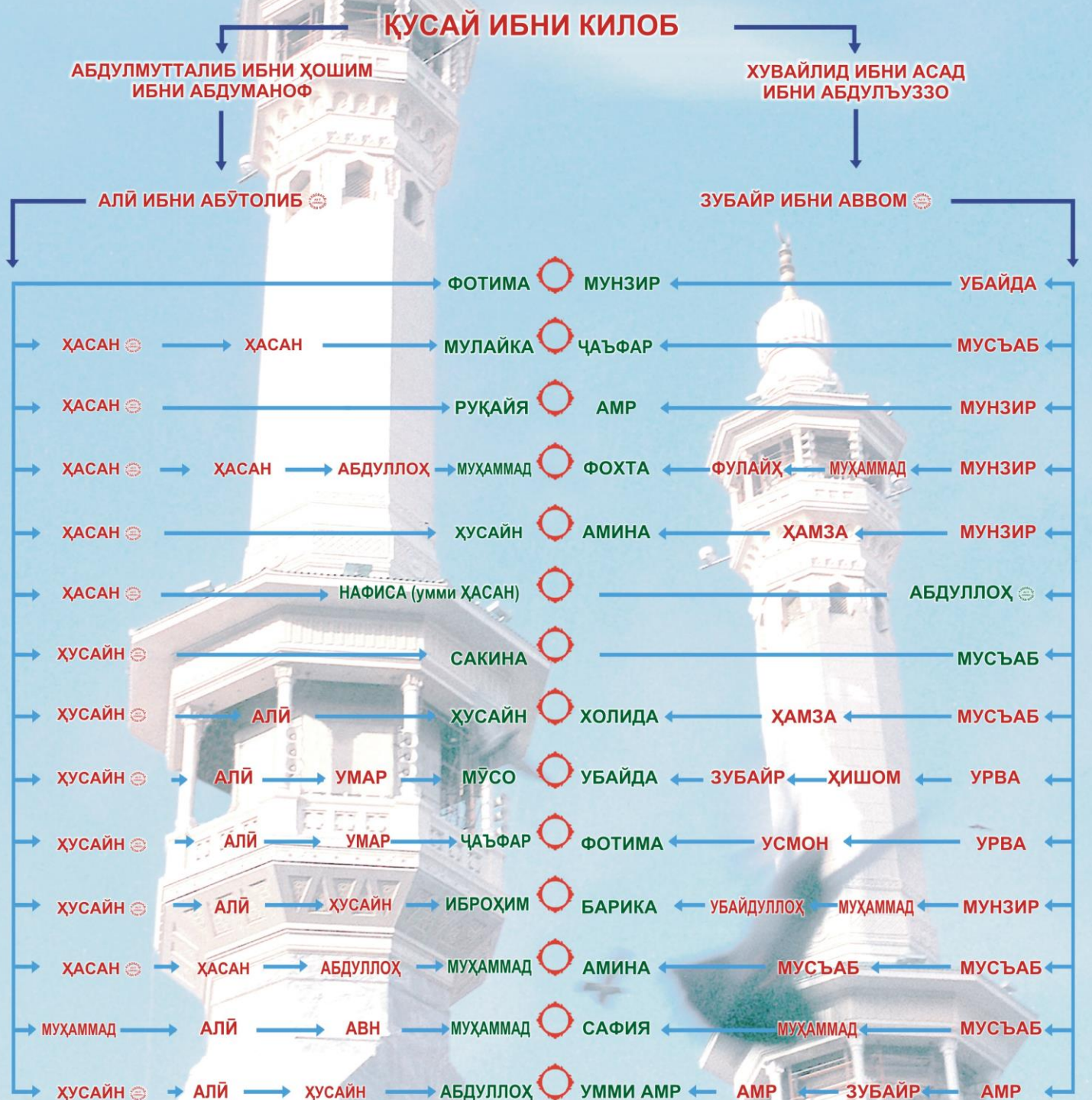
4- Аз ин рӯ Фотима (р) духтари Паёмбар (с) духтараммаи Зубайр (р) аст.

Пас ҳақ дорем, ки бо садои баланди танинандоз бигӯем: Зубайр (р) аз наздикони Паёмбар (с) буд.

ИЗДИВОЌИ БАЙНИ ХОНАДОНИ АЛӢ ИБНИ АБӢТОЛИБ ВА ХОНАДОНИ ЗУБАЙР ИБНИ АВВОМ

КУДОВАНУ
АЗ
ОИХО
БОИ

14 Иртиботи хешовандӣ
байни оли Алі ва оли
Зубайр ̎ дар тӯли
100 сол

Нуктаи муҳим: Ин шаҷараномашомили қисмате аз издивоҷҳо ва насабҳост, на ҳамаи онҳо.

Саҳоба

Робитаи издивоҷ

Робитаи падару фарзандӣ

قال تعالى: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ الفتح: ٢٩

Дар ин шаҷараномашомили қисмате аз издивоҷҳо ва насабҳост, на ҳамаи онҳо. Пас бояд аз масоили таҳрифшуда дар таърих парҳез кард.

Манобеъ ва масодир:

- "Насаби Қурайш", Зубайрӣ 19.26
- "ал-Михбар", Ибни Ҳабиб 57
- "Мустадракоту илми-р-риҷол", Намозӣ 8226
- "ал-Маҷдӣ фӣ ансоби-т-толибин", Алии Ибни Муҳаммад Алаӣ 195
- "Мӯъҷаму-р-риҷолу-л-ҳадис", Хавнӣ 12/76
- "ал-Маориф", Ибни Қутайба 224
- "Шаҷараи Тубо" Муҳаммад Маҳдӣ Ҳозарӣ 120
- "Ҷамҳарату ансоби-л-араб", Ибни Ҳазм 22,53,55
- "Сирру силсилати-л-алавия" Абунасири Бухорӣ, 8,69,78,79
- "Табақоти кубро", Ибни Саъд 5/327

Намунаи сездаҳум
ИЗДИВОҶ БАЙНИ ХОНАДОНИ АЛӢ (Р)
ВА ХОНАДОНИ ЗУБАӢР (Р)

Ин намуна пурракунандаи матолибе аст, ки то кунун дар мавриди дӯстӣ миёни аҳли байт ва саҳобагон ба таври қуллӣ ва миёни хонадони Алӣ ибни Абӯтолиб (р) ва хонадони Зубайр (р) ба таври чузъӣ зикр шудааст.

1- Ин издивоҷҳо баъд аз воқеаи Ҷамал дар соли 36-уми ҳиҷрӣ рух дода ва баёнгари он аст, ки воқеаи Ҷамал мояи бӯғз ва кина байни онон нашудааст ва даъвоҳои пуче, ки мусташриқон ва бархе ҷоҳилон аз рӯи кинаварзӣ ва ҳасодат ба он нисбат медиҳанд поя ва асосе надорад ва дурӯғе беш нест.

2- Ҷордаҳ издивоҷ дар тӯли як қарн ва байни шаш силсилаи насаби онон сурат гирифтааст.

3- Шаш гурӯҳ аз ин издивоҷҳо бо афроди аз хонаводаи Ҳасан ибни Алӣ (р) рух дода, ки шомили: Издивоҷ бо духтари вай Руқия ва Нафиса, издивоҷ бо се набера (ду писар ва як духтар ба номи Малика) мебошад ва Абдулло (мулаққаб ба Нафсу закия) набераи Имом Ҳасан (р) ду бор бо афроде аз хонаводаи Зубайр (р) издивоҷ кардааст.

4- Шаш гурӯҳ аз ин издивоҷҳо бо афроде аз хонаводаи Ҳусайн ибни Алӣ (р) буда, ки шомили духтари вай Сакина ва панҷ нафар аз набераҳои вай мебошад.

5- Аз аъзои хонаводаи Мусъаб ибни Зубайр (р) панҷ нафар бо хонаводаи Алӣ (р) издивоҷ карданд.

ХУДОВАНД
АЗУ
(ОНХО)
РОЗИ БОД

Яке буддани **шумора**, **шакл** **ва** **ранг** нишони хешовандӣ миёни он ду шахси бузургвор аз аҳли Байти Паёмбар (ﷺ) ва хонадони Талха аст.

Муҳимтарин манобеъ ва масодир:

- ☐ "Насаби Курайш", Зубайр 25
- ☐ "ал-Михбар", Ибни Ҳабиб, 438, 448, 450
- ☐ "Мақотилу-т-толибин", Абулфараҷи Исфаҳонӣ 122
- ☐ "Ансоби-л-ашроф". Балозури 1/474

- ☐ "ал-Маориф", Ибни Қутайба 232
- ☐ "Тоҷу-л-маволид", Табарӣ 35
- ☐ "Ҷамҳарату аноби-л-араб", Ибни Ҳазм 52
- ☐ "ал-Иршод" Муфид, 2/130

قال تعالى: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رَحِمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ النّجّ: ٢٩

Ин шаҷараном, ки бар асоси китобҳои марҷаъи мусалмонон аст, робитаи гарм миёни аҳли байт ва асҳбҳо нишон медиҳад ва истимрори робитаи самими миёни аҳли байт ва асҳб ва хонадони онҳо дар ӯли таърихро мерасонад. Пас бояд аз масоили таҳрифшуда дар таърих парҳез кард.

Намунаи чордахум

ИРТИБОТИ ХЕШОВАНДӢ МИЁНИ ХОНАДОНИ АЛӢ (Р) ВА ХОНАДОНИ ТАЛҲА (Р)

Дар ин намуна далоили бештаре бар радди дурӯғпардозихо дар мавриди ҷанги Ҷамал хоҳед ёфт, ки шуморо барои парҳез аз он дурӯғпардозихо таҳрик мекунад ва дар ин ҷо бояд пурсид, ки чӣ чизе аҳли байтро барои издивоҷ бо хонадони Зубайр (р) - чунончи ишора шуд - ва хонадони Талҳа(р) - чунончи хоҳед дид - бармеангезад, агар кина ва бӯғзи дил дарунашонро фаро гирифтааст?

Талҳа писари Убайдуллоҳ ибни Усмон ибни Амр ибни Каъб ибни Тайм ибни Мурра ибни Каъб ибни Луай ибни Ғолиб аст. Насабаш Қурайшӣ ва аз қабилаи Тайм аст. Абӯмуҳаммад (Талҳа) яке аз даҳ нафаре аст, ки муждаи бихиштро дарёфт карданд ва яке аз ҳашт нафаре аст, ки аз ҳамон ибтидо ислом оварданд ва яке аз панҷ нафаре аст, ки бинобар ба даъвати Абӯбакр (р) ба ислом рӯй оварданд ва яке аз шаш нафари аҳли шӯро аст, ки ҳазрати Усмонро ба хилофат баргузиданд. Фазилят ва собиқаи ҳадамоти ин бузургвор ба ислом барои ҳамагон возеҳ ва равшан аст ва мо дар ин намуна танҳо ба нуқоти зер ишора мекунем:

1- Ҳасан ибни Алӣ (р) бо Умми Исҳоқ (духтари Талҳа) издивоҷ мекунад ва дар натиҷаи ин издивоҷ фарзанде ба номи Ҳасан ба дунё меояд.

2- Баъд аз вафоти Ҳасан ибни Алӣ (р) бинобар васияти ӯ бародараш (Ҳусайн ибни Алӣ (р)) бо Умми Исҳоқ издивоҷ мекунад ва фарзанде ба номи Фотимаи суғро ба дунё меоварад.

3- Савол: Оё Ҳасан (р) ва Ҳусайн (р) дар маъракаи Ҷамал ширкат надоштанд? Ҳоло агар маъракаи Ҷамал онгуна буда, ки мусташриқин ва бархе ҷоҳилон ба он пардохтаанд, пас чаро инҳо бо насли Талҳа (р) издивоҷ кардаанд.

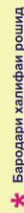
Ҳушёр бошед! Ҳушёр бошед! Зеро дасиса ва ҳиллагарҳое пинҳонӣ шубҳаҳоро дар таърих ворид намудаанд.

4- Абдулло (Алмаҳз) писари Ҳасан ибни Ҳасан ибни Алӣ ибни Абӯтолиб ва Авн ибни Муҳаммад ибни Алӣ ибни Абӯтолиб яке пас аз дигаре бо Ҳафса духтари Умрон ибни Иброҳим ибни Муҳаммад ибни Талҳа издивоҷ карданд.

5- Абадаҳ духтари Алӣ ибни Ҳусайн ибни Алӣ ибни Абӯтолиб бо Нӯҳ ибни Иброҳим ибни Муҳаммад ибни Талҳа издивоҷ кард.

6- Хонандаи гиромӣ! Аҳли байт ва асҳоби бузургвори Расули Худо ба унвони намуна ва пешво ҳамеша дар пайи ҳифзи иттиҳоди исломӣ буданд.

ХУДОВАНД
АЗҮ
(ОНХО)
РОЗЫБ

Қаме баъд аз
қаме баъд аз
қаме баъд аз

АБДУЛАЗИЗ

**МАРВОН
ИБНИ ХАКАМ**

**ДОМОДҲОИ ҲУСАЙН ИБНИ АЛӢ ИБНИ АБӢТОЛИБ (Р)
АЗ МИЁНИ ФАРЗАНДОНИ АСҲОБ**

Акнун ба фарзандони Ҳусайн ибни Алӣ (р) ба хусус Алӣ ибни Ҳусайн ибни Алӣ (р) ва ду хоҳараш (Фотима ва Сакина) ишора мекунем. Мо дар таҳқиқоти худ ба ин натиҷа расидем, ки инҳо низ ҳамроҳи падари шаҳидашон дар рӯйдоди Карбало ширкат доштанд. Аммо нукоти мавриди назари мо иборатанд аз:

1- Ҳасан (Алмусанно) писари Ҳасан ибни Алӣ ибни Абӯтолиб ва ҳамсари Фотима духтари Ҳусайн ибни Алӣ (р) дар ҳодисаи дилхароши Карбало бо захми заъиф наҷот пайдо кард. Ӯ аз Фотима се писари наҷиб ба номҳои Ҳасан (Алмусаллас), Абдуллоҳ (Алмаҳз) ва Иброҳим (Алғамр) ва ду духтар ба номҳои Зайнаб¹ ва Кулсум² доштанд.

2- Фотима баъд аз вафоти Ҳасан (Алмусанно) дар соли 97-уми ҳиҷрӣ бо Абдуллоҳ ибни Амр ибни Усмон ибни Аффон (мулаққаб ба Мутраф) издивоҷ кард ва писаре ба номи Дебоҷ ва духтаре барои ӯ ба дунё овард.

3- Сукайна духтари Ҳусайн низ бо Абдуллоҳ ибни Ҳасан ибни Алӣ ибни Абӯтолиб издивоҷ кард³. Ин бузургвор, ки кунияаш Абӯбакр буд дар воқеаи (Таф) ҳамроҳи хонаводааш шаҳид шуд.

4- Сукайна баъд аз Абдуллоҳ бо Мусъаб ибни Зубайр ибни Авом издивоҷ кард ва фарзанде ба номи Фотима барои ӯ ба дунё овард.

5- Баъд аз инки Мусъаб дар соли 71-уми ҳиҷрӣ ба қатл расид Абдуллоҳ ибни Усмон ибни Абдуллоҳ ибни Ҳаким ибни Ҳазом бо Сукайна издивоҷ кард ва дар натиҷаи ин издивоҷ се фарзанд ба номҳои Усмон (мулаққаб ба Қарин), Ҳаким ва Рабиҳа ба дунё омаданд.

6- Сукайна баъд аз вафоти Абдуллоҳ бо Зайд ибни Амр ибни Усмон ибни Аффон издивоҷ кард.

7- Баъд аз вафоти Зайд Иброҳим ибни Абдурраҳмон ибни Авф бо Сукайна издивоҷ кард аммо баъд аз се моҳ ӯро талоқ дод.

8- Сипас Асбағ ибни Абдулғазиз ибни Марвон ибни Ҳакам бародари халифаи рошид Умар ибни Абдулғазиз бо Сукайна издивоҷ кард, аммо хеле зуд аз дунё рафт.

Дар ин хусус нукоти зер қобили таваҷҷӯҳ мебошанд:

а- Дар бештари издивоҷҳои Сукайна бародараш Алӣ ибни Ҳусайн (р) валий ва сарпарастии ӯ будааст.

б- Ду нафар аз шавҳарони Сукайна аз ҳамон рӯзҳои аввали издивоҷ ба қатл расидаанд ва яке дигар аз онҳо вафот карда ва дигаре низ баъд аз чанд моҳ ӯро талоқ медиҳад. Ин нукта баёнгари он аст, ки Сукайна шавҳарони зиёде доштааст.

в- Ончи қобили таваҷҷӯҳ аст, ин аст, ки шавҳарони Сукайна аз миёни фарзандон ва набераҳои саҳобагон ба вижа афроде ҳамчун Усмон (р), Зубайр (р) ва Абдурраҳмон ибни Авф (р) ҳастанд ва ин баёнгари вучуди ниҳояти муҳаббат ва дӯстӣ, ҳатто миёни набераҳои онҳо мебошад.

¹ Валид ибни Валид (халифаи амавӣ) бо ӯ издивољ кард.

² Бо писари тағои ҳудаш Имом Муъаммади Боқир издивољ намуд.

³ Дар баъзе аз манбаъҳои номи ӯро Қосим гуфтаанд.

МУҲАММАД БОҚИР

МУҲАММАД ИБНИ АЛӢ ИБНИ ХУСАӢН ИБНИ АЛӢ ИБНИ АБӢТОЛИБ

(таваллуд соли 56 ҳ. - вафот соли 114 ҳ.)

Уммулмўминин УММИ САЛАМА
(Ҳинди Махзумӣ)

АБӢСАИДИ ХУДРӢ

АНАС ИБНИ МОЛИКИ АНСОРӢ

ҚОБИР ИБНИ АБДУЛЛОҲИ АНСОРӢ

АБДУЛЛОҲ ИБНИ АББОСИ ҲОШИМӢ

АБДУЛЛОҲ ИБНИ УМАР ИБНИ ХАТТОБ

УСТОДОНИ ВАӢ
аз саҳоба

АЗ ГУФТОРИ БОҚИР

Аз Боқир роҷеъ ба таъйини шамшер суол шуд, ӯ дар посух гуфт: “Ишколе надорад, зеро Абубакри Сиддиқ ӯ низ шамшери худро музайян мекард”. Ба ӯ гуфта шуд, чаро калимаи “сиддиқ”-ро барои Абубакр ба кор мебаред? Имом фавран рӯ ба қибла истода ва се бор гуфт: “Оре, мегӯям “Сиддиқ” ва ҳар кас “сиддиқ”-ро барои ӯ ба кор набарад, Худо дар дунё ва охираи сухани ӯро тасдиқ нахоҳад кард”.

ДАР БОРАИ БОҚИР МЕГӢЯНД

Дар замони худаш сарвари Бани Ҳошим буд. Маъруф ба “Боқир” ба маънии “шикофандаи улум” аст, чун аз назари илмӣ бисёр дақиқ ва огоҳ буд.

бештар
аз
240
ривоят дар
кутуби нӯҳгона
дорад

МОДАРИ
ВАӢ

УММИ АБДУЛЛОҲ
БИНТИ ҲАСАН ИБНИ
АЛӢ ИБНИ АБӢТОЛИБ

АЗ
ҲАМСАРОНАШ

УММИ ФАРВА
БИНТИ ҚОСИМ
ИБНИ МУҲАММАД ИБНИ
АБӢБАКРИ СИДДИҚ

Мароҷеъ:

- “Умдат-у-толиб”, Ибни Анба, 345
- “Сияру аъломи-н-нубало”, Ҳофиз Заҳабӣ 4/402
- “Кашфу-л-ғумма”, Арбилий 2/360
- “ал-Асиль”, Ибни Тақтақӣ, 149
- “Таҳзибу-л-камол”, Ҳофиз Мизӣ 26/137
- “Тазкирату-л-хуффоъ”, Ҳофиз Заҳабӣ, 1/124

Намунаи шонздаҳум

ИМОМ МУҲАММАД БОҚИР (Р)

Ин намуна роҷеъ ба имоми бузургвор Абӯҷаъфар Муҳаммад ибни Алӣ¹ ибни Ҳусайн ибни Алӣ ибни Абӯтолиб аст. Ӯ дар соли 56-уми ҳиҷрӣ дар шаҳри Мадина таваллуд шудааст. Чун аз назари илмӣ бисёр дақиқ ва огоҳ будааст лақаби Боқирро ба вай додаанд. Машхуртарин устодони ин бузургвор гурӯҳе аз саҳобгон ҳастанд, ҳамчун Ҷобир ибни Абдуллоҳи Ансорӣ (р), Анас ибни Молик (р), Абӯсаъиди Худрӣ (р), Абдуллоҳ ибни Амр (р) ва Абдуллоҳ ибни Аббос (р). Ин нукта баёнгари вучуди иртиботи илмӣ ва фарҳангӣ миёни аҳли байт ва саҳобгони гиромӣ аст. Сарфи назар аз китобҳои тафсир ва дигарҳо, дар муҳимтарин китобҳои ҳадис 244 ривоят аз Имом Боқир нақл шудааст.

Ҳамчунон, ки қаблан низ баён доштем Имом Боқир домоди хонадони Абӯбақри Сиддиқ (р) буд, зеро бобояш (Паёмбар (с)) бо Оиша (р) издивоҷ карда ва амаки падараш Ҳасан ибни Алӣ (р), бо Ҳафса духтари Абдурраҳмон ибни Абӯбақри Сиддиқ (р) издивоҷ карда ва ҳамчунин бародарзодааш Исҳоқ ибни Абдуллоҳ ибни Алӣ ибни Ҳусайн бо хонадони Абӯбақр (р) оила барпо карданд ва аз ухуват ва бародарӣ ва муҳаббату вафодории онҳо ниҳоят истифода бурдаанд. Бинобар ин, ӯ низ ба табаият аз ин насли шарифи худ бо Фарва духтари Қосим ибни Муҳаммад ибни Абӯбақри Сиддиқ (р) издивоҷ кард ва дар натиҷаи ин издивоҷ фарзанде ба номи Содик чашм ба ҷаҳон кушод.

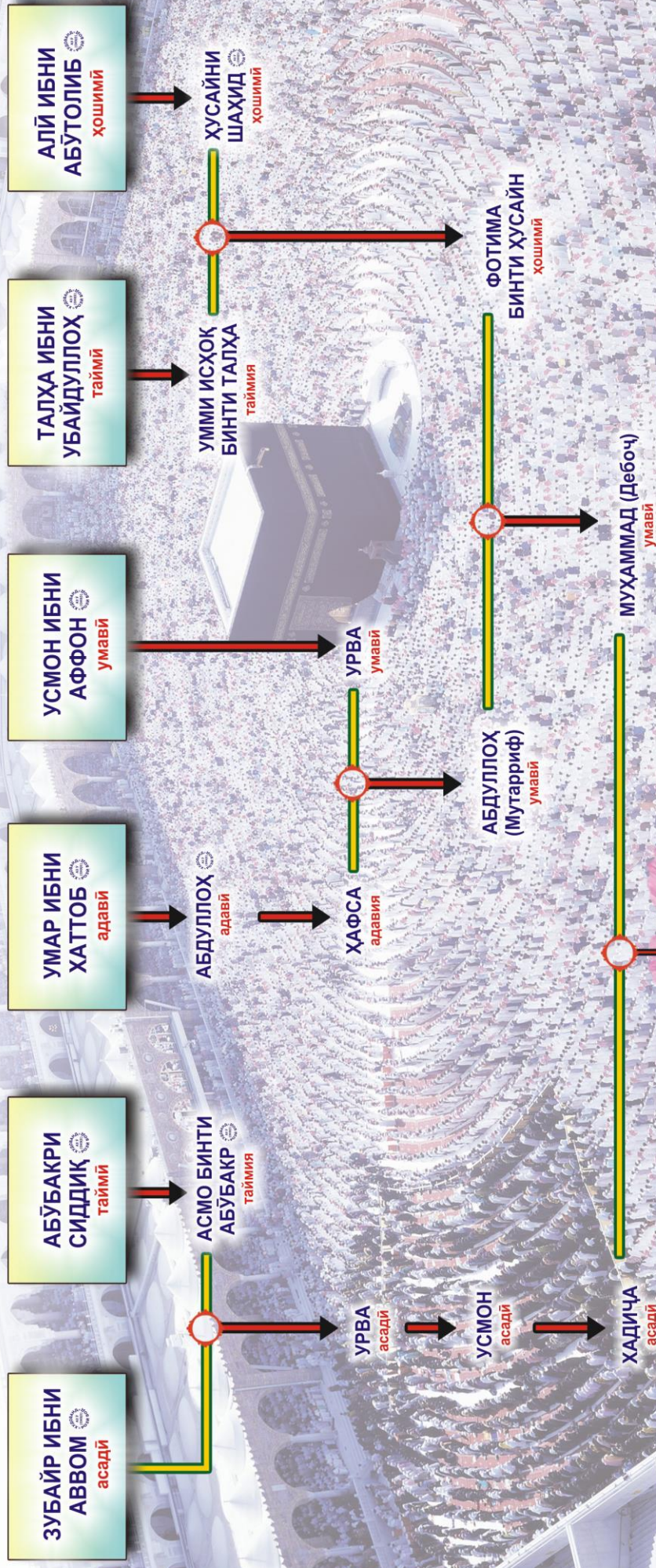
Ин намунаро бо зикри ривояти Арбалӣ аз Имом Боқир ба поён мерасонам, он гоҳ, ки роҷеъ ба зинат додани шамшер аз Имом Боқир суол мекунад, ӯ дар посух мегӯяд: Ишколе надорад, зеро Абӯбақри Сиддиқ (р) шамшери худро зинат меод. Арбалӣ мегӯяд: Гуфтам: Чаро калимаи Сиддиқро барои вай ба кор мебаред? Имом дар посух рӯ ба қибла истода ва бо садои муҳиб се мартаба пушти сари ҳам гуфт: Оре! Сиддиқ мегӯям ва ҳар кас калимаи Сиддиқро барои ӯ ба кор набарад Худованд дар дунё ва охираш сухани ӯро тасдиқ нахоҳад кард².

¹ Алӣ ибни Ҳусайн падари Имом Муҳаммад Боқир аст, ки ӯро ба Имом Зайналобиддин ёд мекунанд.

² Кашфул ғумма, 2/360.

ҲАҒСА - ДУХТАРИ МУҲАММАДИ (ДЕБОЧ), НАБЕРАИ ХУПАФОИ РОШИДИН ВА ТАПҲАВУ ЗУБАЙР

ҚОҶАҲА
ҚОҶАҲА
ҚОҶАҲА

Ин шакл нишондиҳандаи равобити иҷтимоии қавӣ ва иртибототи ҳешовандӣ ва издивоҷ байни аҳли байт ва асҳоби киrom ☺ аст. Ҳамон тавр, ки мебинед Ҳафса бинти Муҳаммади (Дебоch) набераи Абӯбақри Сиддиқ, Умар ибни Хаттоб, Усмон ибни Аффон, Алӣ ибни Абӯтолиб, Талҳа ибни Убайдуллоҳ ва Зубайр ибни Аввом ☺ мебошад, ки муваққид ва нишондиҳандаи умқи равобити иҷтимоӣ ва ҳешовандӣ байни аҳли байт ва саҳоба ☺ мебошад.

Мароҷеъ:

- ☐ "ал-Михбар", Ибни Ҳабиб 1/404 ☐ "ал-Ҷавҳара фӣ насабин-набий ва-л-ъашара" ал-Барӣ 1/273
- ☐ "ал-Мадаҳаш" Ибни Ҷавзӣ 69 ☐ "Шарҳи Наҳҷу-л-балоға", Ибни Абулҳадид "15/266"

Аҷоди Ҳафса аз даҳгонаи башоратёфта ба биҳишт

Робитаи издивоҷ

Робитаи падару фарзандӣ

Намунаи ҳабдаҳум

ҲАҶСА ДУХТАРИ МУҲАММАДИ ДЕБОҶ ВА НАБЕРАИ ХУЛАҶОИ РОШИДИН ВА НАБЕРАИ ТАЛҲА ВА ЗУБАЙР (Р)

Баъд аз гузашти 150 сол аз ҳиҷрати Расули Худо (с) ҳанӯз ҳам миёни набераҳои аҳли байт ва саҳобагони гиромӣ иртибот ва ҳамбастагӣ барқарор буд, далел барои ин иддио ҳамин намуна аст:

Ҳафса духтари Муҳаммади Дебоҷ ибни Абдуллоҳ (Мутраф) ибни Амр ибни халифаи рошид ва имоми одил (Усмон ибни Афон (р)) аст.

Ҳафса аз ҷиҳоти мухталиф духтари Паёмбар (с), Абӯбакр (р), Умар (р), Усмон (р), Алӣ (р), Талҳа (р) ва Зубайр (р) мебошад.

- Модари ӯ Ҳадиҷа духтари Усмон ибни Урва ибни Зубайр аст.

- Ва модари Урва Асмоа духтари Абӯбакр (р) аст.

- Ва модари Муҳаммади Дебоҷ, Фотима духтари Ҳусайн ибни Алӣ (р) аст.

- Ва модари Фотима духтари Ҳусайн, Умми Исҳоқ духтари Талҳа ибни Убайдуллоҳ аст.

- Ва модари Абдуллоҳ ибни Амр ибни Усмон ибни Аффон, Ҳафса духтари Абдуллоҳ ибни Умар ибни Хаттоб аст. Ҳафса ба Зайнаби духтари Умар ибни Хаттоб низ шӯҳрат дошт.

Хонандаи гиромӣ! Оё ин ҳамбастагии хонаводагии аҷиб ва шигифтангезро тасаввур мекардӣ?

Бубинед, ки фарзандони аҳли байт ва саҳобагони гиромӣ чӣ гуна аз ҳар ихтилофе гузашт кардаанд.

(САЛГАЛЛОХУ АЛАЙХИ ВА САЛГАМ)

МУХАММАД
(САЛТАТЛОХУ - АЛЛАХИ
ВА САЛТАМ)

- Насаби падарии Паёмбар (с)

- Алокаи падарӣ ва фарзандии бевосита

- Алоқаи падариин бо восита
(байни падарбузург ва яке аз наберагон)

Намунаи ҳаждаҳум

УММАҲОТУЛМУЪМИНИН Ё ҲАМСАРОНИ ПАЁМБАР (С)

Акнун иртиботи насабии ҳамсарони ҳазрати Паёмбарро бо хонадони он бузургвор мавриди баҳс қарор медиҳем. Шумо дар ин намуна бо 11 ҳамсари Паёмбар (с) ошноӣ пайдо мекунад, ки номҳояшон тибқи қаробати насабии онҳо ба Паёмбар (с) мураттаб шудааст:

1- Аз миёни ҳамсарони Паёмбар (с) Чувайра духтари Ҳориси Мусталақӣ хориҷ аз силсилаи насаби Паёмбар (с) мебошад, зеро бинобар қавли дурусттарин ӯ аз қabilaи Қахтония аст ва ҳамчунин Сафия духтари Ҳуяй ибни Ахтаб низ ҷудо аз он силсила мебошад, чун ӯ ҳам аз набераҳои Исҳоқ ибни Иброҳими Халилulloҳ аст.

2- Чуз Ҳадича ва Зайнаб духтари Ҳузайма ҳамаи ҳамсарони Паёмбар (с) баъд аз он бузургвор дори фониро видоъ гуфтанд.

3- Ҳамаи онҳо дар қабристони Бақӣ дафн шудаанд, чуз Ҳадича, ки дар «Ҳачун» дар Макка ва Маймуна, ки дар «Сараф» ба хок супурда шудаанд.

4- Баъд аз вафоти Паёмбар (с), Зайнаб духтари Чаҳш (р) дар соли 20-уми ҳиҷрӣ қабл аз ҳамаи ҳамсарони Паёмбар (с) ба онҳо пайваست.

Уммулмуъминин Зайнаб (р) бо Паёмбар (с) аз тариқи модараш (Умайма духтари Абдулмутталиб аммаи Паёмбар (с) иртиботи насабӣ дошт.

5- Шумори аҳодисе, ки тавассути баъзе аз ҳамсарони Паёмбар (с) ривоят шудааст ба шарҳи зайл аст:

Оиша (р) (2210), Умми Салама (р) (378), Маймуна (р) (78), Умми Ҳабиба (р) (65), Ҳафса (р) (60), Зайнаб духтари Чаҳш (р) (11), Сафия (р) (10), Чувайрия (р) (7) ва Савда (р) (5).

6- Аз миёни ҳамсарони Паёмбар (с) танҳо ҳазрати Оиша (р) душиза будааст.

7- Умми Салама (р) дар соли 41-уми ҳиҷрӣ баъд аз ҳамаи ҳамсарони Паёмбар (с) вафот кард, ҳамагон гуна, ки Маймуна (р) низ охирин ҳамсаре буд, ки Паёмбар (с) бо ӯ васлат намуд.

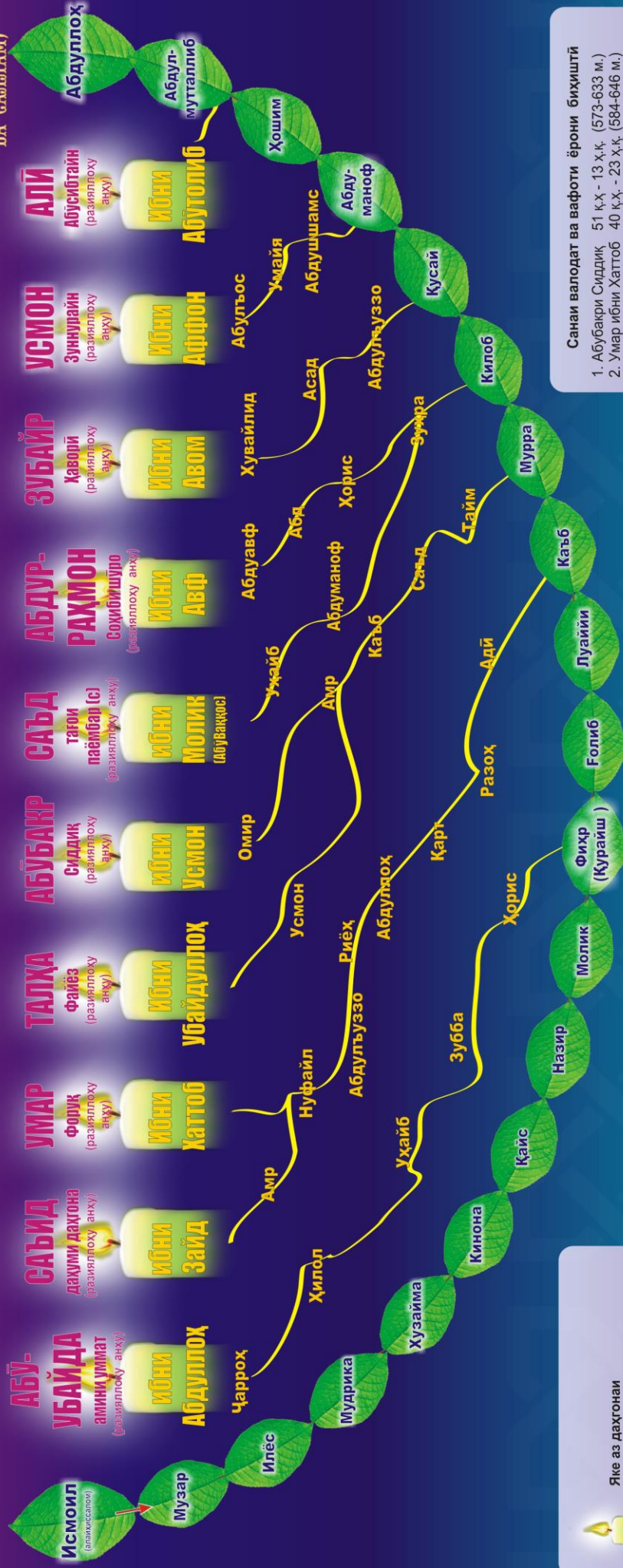
Ин силсилаи насаби модарони муъминон аст, ки насаби мубораки онҳо бо насаби шарифи Паёмбар (с) дар иртибот мебошад.

МІХАИЛ
ДІДЬКО
ІГОР ХІМ

(АЛАЙХИСАЛОМ)

(САЛЛАЛПОХУ АЛАЙХИ

BA (CAJLIAM)

1. Абукари Сиддик 51 к.х. - 13 к.х. (573-633 м.).
2. Умар ибни Хаттоб 40 к.х. - 23 к.х. (584-646 м.).
3. Усмон ибни Аффон 47 к.х. - 35 к.х. (575-656 м.).
4. Али ибни Абутолиб 23 к.х. - 40 к.х. (600-661м.).
5. Талха ибни Убайдуллох 28 к.х. - 36 к.х. (596-656 м.).
6. Зубайр ибни Аввом 28 к.х. - 36 к.х. (596-656 м.).
7. Абдурахмон ибни Авф 44 к.х. - 32 к.х. (580-652 м.).
8. Саъд ибни Абуважр 23 к.х. - 55 к.х. (603-675 м.).
9. Саъд ибни Зайд 27 к.х. - 51 к.х. (595-671 м.).
10. Абуаббасда ибни Чаррох 40 к.х. - 18 к.х. (584-633 м.).

Х.Қ. -ҳиҷрӣ-қамарӣ м- мелодӣ

Қ.Х. - қабл аз ҳичрат

Намунаи нуздаҳум

ДАҲ ЁРИ БИҲИШТӢ

Ин намуна роҷеъ ба иртиботи насаби шарифи Паёмбар (с) бо насаби даҳгонаи биҳиштӣ аст. Лозим ба зикр аст, ки ҳадисҳои фаровоне дар хусуси биҳиштӣ будани ин даҳ нафар ривоят шудааст, аз ҷумла ончи Абӯдовуд дар китоби Сунани Абӯдовуд (ҷ1 \ саҳ 623) ривоят кардааст:

Саъид ибни Зайд аз ҷояш бархост ва гуфт: Гувоҳӣ медиҳам, ки аз Паёмбар (с) шунидам, ки мефармуд: *Даҳ нафар аз аҳли биҳишт ҳастанд: Паёмбар дар биҳишт аст, Абӯбакр дар биҳишт аст, Умар дар биҳишт аст, Усмон дар биҳишт аст, Алӣ дар биҳишт аст, Талҳа дар биҳишт аст, Зубайр ибни Авф дар биҳишт аст, Саъд ибни Молик дар биҳишт аст, Абдурраҳмон ибни Авф дар биҳишт аст ва агар бихоҳам метавонам нафари даҳумро низ ном бибарам.* Саъид мегӯяд: Саҳобагон ду мартаба пай дар пай гуфтанд: Ё кист? Паёмбар (с) фармуд: *Саъид ибни Зайд аст.*

Акнун ба нуқоти зер таваҷҷӯҳ кунед:

1- Онҳо ҳамон гуна, ки дар даъвати исломӣ наздик буданд, дар насаб низ бо ӯ қаробат доштанд.

2- Исмоил ибни Иброҳими Халилulloҳ бобои ин даҳ нафар мебошад.

3- Ҳар гуна бадгӯӣ дар хусуси яке аз онҳо бадгӯӣ дар ҳаққи насаб ва насли Паёмбар (с) аст.

4- Аз миёни ин даҳ нафар Саъд (р) ва Абдурраҳмон (р) аз қабилаи Бани Заҳра (дояҳои Паёмбар (с)) ҳастанд.

5- Ва Абӯбакри Сиддиқ (р) ва писари амакаш (Талҳа (р)) аз қабилаи Бани Тайм ҳастанд.

6- Умар (р) ва Саъид ибни Зайд (р) низ, ки амакзодаи ҳамдигар ҳастанд аз қабилаи Бани Удай ҳастанд.

7- Аз миёни ин даҳ нафар танҳо падари Абӯбакри Сиддиқ (р) ислом овард.

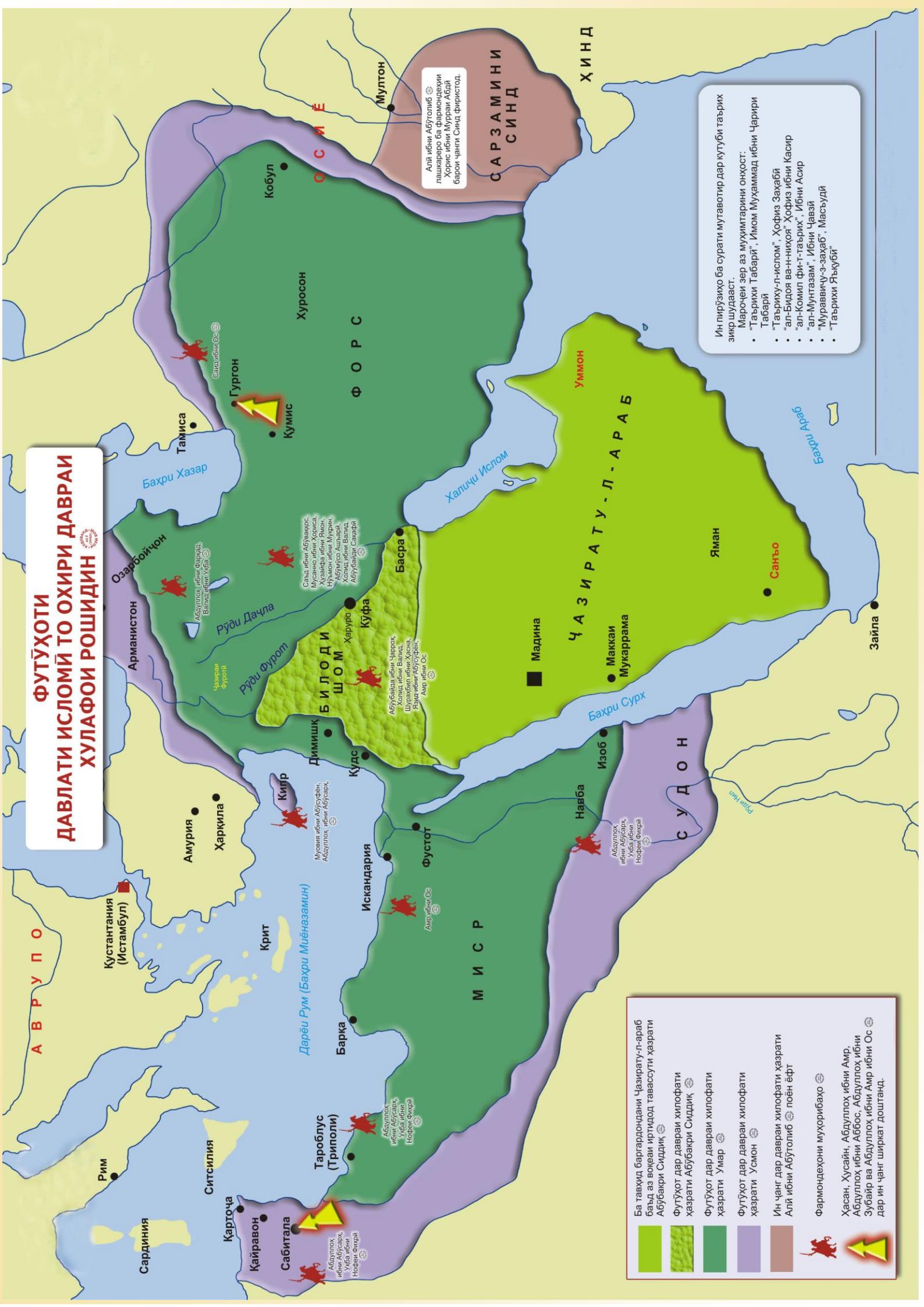
8- Хулафои чоргона ва шаш нафари аҳли шуро ҳамон касоне ҳастанд, ки муждаи биҳиштро дарёфт карданд.

9- Абӯбакр (р) қабл аз ҳама ва Саъд ибни Абӯваққос (р) баъд аз ҳама дори фониро видоъ гуфтанд.

10- Умар (р), Усмон (р), Алӣ (р), Талҳа (р) ва Зубайр (р) ба шаҳодат расиданд.

11- Даҳ ёри биҳиштӣ аз Аҳли Бадр ҳастанд, ғайр аз Усмон (р) ҳамаи онҳо аз аҳли Байъати Ризвон низ буданд. Лозим ба зикр аст, ки Байъати Ризвон ба хоҷири Усмон (р) баргузор шуд.

ФУТУҲОТИ ДАВЛАТИ ИСЛОМИ ТО ОХИРИ ДАВРАИ ХУЛАФОИ РОШИДИН

Ба таъхид баргардондани Ҷазирату-л-Араб баъд аз воқеаи иртидоод тавассути ҳазрати Абубақри Сиддиқ

Футуҳот дар давраи хилофати ҳазрати Абубақри Сиддиқ

футуҳот дар давраи хилофати ҳазрати Умар

футуҳот дар давраи хилофати ҳазрати Усмон

Ин ҷанг дар давраи хилофати ҳазрати Али ибни Абуталиб поён ёфт

фармондеҳони муҳорибаҳо

Ҳасан, Ҳусайн, Абдуллоҳ ибни Амр, Абдуллоҳ ибни Аббос, Абдуллоҳ ибни Зубайр ва Абдуллоҳ ибни Амр ибни Ос дар ин ҷанг ширкат доштанд.

Ин пирӯзиҳо ба сурати мугавотир дар қутуби таърих зикр шудааст.

Марҷеи зер аз муҳимтарини онҳост:

- "Таърихи Табарӣ", Имом Муҳаммад ибни Ҷарири Табарӣ
- "Таъриху-л-ислом", Ҳофиз Заҳабӣ
- "ал-Бидоя ва-л-ниҳоя" Ҳофиз ибни Касир
- "ал-Комил фи-т-таърих", Ибни Асир
- "ал-Мунтазам", Ибни Ҷавзӣ
- "Муравиҷу-з-заҳаб", Масъудӣ
- "Таърихи Яқубӣ"

Али ибни Абуталиб
лашкареро ба фармондеҳии
Ҳорис ибни Муъраи Абдӣ
барои ҷанги Синд фиришод.

Намунаи бистум

ДАВЛАТИ ИСЛОМӢ ТО ПОЁНИ АСРИ ХУЛАФОИ РОШИДИН

Ин нақша баёнғари вусъати футӯҳоти хулафои рошидин ва тавсеаи сареъи давлати исломӣ дар давоми сӣ сол аст.

Лозим ба ёдоварӣ аст, ки миллатҳои сарзаминҳои фатҳшуда дини Ислом ва забони онро пазируфтанд ва ҳамроҳи мусулмонон барои фатҳи дигар нуқтаҳои ҷаҳон равонаи майдони набард шуданд. Пас аҳли байт ва саҳобагони гиромӣ қабл аз фатҳи сарзаминҳо ва шаҳрҳои ҷаҳон дилҳои бошандагони онҳоро фатҳ мекарданд.

Шумо метавонед васоили ҷангӣ ва сайру сафар дар он аср ва замонро тасаввур кунед, сипас онро бо ҳаҷм ва андозаи футӯҳоти исломӣ муқоиса кунед, то ба мизони ихлос ва шучоати аҳли байт ва саҳобагони Паёмбар (с) ва ёриҳои Худованд барои онон ва мисдоқи ояти зер пай бибаред, ки Худованд мефармояд:

﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾
﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾
﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾
﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾
﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾
﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾
﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾
﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾
﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾
﴿لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ﴾

«Агар (дини) Худоро ёрӣ кунед Худо шуморо ёрӣ мекунад (ва бар душманонатон пирӯз мегардонад) ва гомҳоятнро устувор медорад (ва кору боратонро истикрор мебахшад)». (Муҳаммад: 7)

Ин нақша ҳамчунин аз номи шумори зиёде аз саҳобагони фармондеҳ дар футӯҳоти исломӣ парда бармедорад, ки ҷиҳати таблиғи дин ва ёрирасонӣ ба шариати илоҳӣ нуқоти мухталифе аз шарқу ғарбро паймуданд.

Ва инак намунае аз аҳли байти Паёмбар (с), ки бар асари футӯҳоти исломӣ роҳии диёри ғурбат шудаанд: Ибни Абдулбари Андалусӣ мегӯяд:

«Қабрҳои ҳеҷ қабиле ба андозаи қабрҳои Бани Аббос ибни Абдулмутталиб аз ҳам дур нагаштаанд, зеро модарашон (Умми Фазл) онҳоро дар як манзил ба дунё овард, аммо Фазл дар Аҷнодайн шаҳид шуд, Муъаббад ва Абдурраҳмон дар Африқо вафот намуданд, Абдуллоҳ дар Тоиф, Убайдуллоҳ дар Яман ва Қусам дар Самарқанд дори фонири видоғ гуфтанд ва Қусайр дар Янбаъ бар асари беморие ҷон сунурд»¹.

Ҳамон гуна, ки аз нақша пайдост Ҳасан (р), Ҳусайн (р), Абдуллоҳ ибни Умар (р), Абдуллоҳ ибни Аббос (р), Абдуллоҳ ибни Зубайр (р) ва Абдуллоҳ ибни Амр ибни Ос (р) дар соли 30-уми ҳиҷрӣ барои фатҳи Ҷурҷон ва Тамиса дар шарқ ва дар соли 26-уми ҳиҷрӣ барои фатҳи Африқо ва Сабитлаҳ дар ғарб ҳамроҳи дигар саҳобакон мушоракат кардаанд.

¹ Ал-истиоб, 1/59.

ФЕХРАСТ

Пешгуфтори мутарчим.....4
Пешгуфтор.....10
Намунаи якум: Хешовандии сабабӣ миёни Паёмбар (с)
 ва хулафои рошидин.....13
Намунаи дуюм: Духтарони Паёмбар (с).....15
Намунаи сеюм: Издивоҷи Алӣ ибни Абӯтолиб (р) бо Фотимаи Заҳро (р).....17
Намунаи чаҳорум: Номхое, ки Алӣ (р) ва фарзандонаш дӯст медоштанд.....19
Намунаи панҷум: Хешовандии сабабӣ миёни хонадони Паёмбар (с)
 ва Абӯбакри Сиддиқ (р).....21
Намунаи шашум: Ман аз ду ҷиҳат фарзанди Абӯбақрам.....23
Намунаи ҳафтум: Хешовандии сабабӣ миёни хонадони Паёмбар (с)
 ва хонадони Умар ибни Хаттоб (р).....25
Намунаи ҳаштум: Ман фарзанди ду халифа ҳастам!.....27
Намунаи нӯҳум: Усмон ибни Аффон (р) дар байти Паёмбар (с).....29
Намунаи даҳум: Хешовандии сабабӣ миёни хонадони Паёмбар (с)
 ва хонадони Усмон (р).....33
Намунаи ёздаҳум: Хешовандии сабабӣ миёни аҳли байти Паёмбар (с)
 ва амакзодаҳояш.....35
Намунаи дувоздаҳум: Зубайр (р) дар манзили Паёмбар (с).....37
Намунаи сездҳум: Иртиботи хешовандӣ байни хонадони Алӣ
 ва хонадони Зубайр (р).....39
Намунаи чордаҳум: Иртиботи хешовандӣ миёни хонадони Алӣ
 ва хонадони Талҳа (р).....41
Намунаи понздаҳум: Домодҳои Ҳусайн ибни Алӣ ибни Абӯтолиб (р)
 аз миёни фарзандони саҳобагон.....43
Намунаи шонздаҳум: Имом Муҳаммад Боқир (р).....45
Намунаи ҳафдаҳум: Ҳафса духтари Муҳаммади Дебоҷ ва набераи
 хулафои рошидин ва Талҳа ва ва Зубайр (р).....47
Намунаи ҳаждаҳум: Уммаҳотул-мӯъминин ё ҳамсарони Паёмбар (с).....49
Намунаи нуздаҳум: Даҳ ёри биҳиштӣ.....51
Намунаи бистум: Давлати исломӣ то поёни асри хулафои рошидин.....53